

2162

ΚΑΝΟΝΕΣ

ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΙ

Εἰς τὸν ἅγιον Μεγαλομάρτυρα καὶ ἱαματικὸν

ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ.

ΕΝ ΟΙΣ

Καὶ δύο εἰς αὐτὸν ἐγκωμιαστικοὶ λόγοι.

Ἐγκρίσει μὲν τῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς
Ἐπιτροπῆς,

Κελεύσει δὲ τοῦ Σ. Μητροπολίτου Νικομηδείας
Κ. Κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.
Ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου.

1865.

† B. B. Sini

ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΧΑΙΡΕΙΝ.

SISMANOGLIO
MILANO

Ἐὼν εἰς τὴν ἱερὰν μνήμην τοῦ ἁγίου ἐνδόξου, μεγαλομάρτυρος καὶ ἱε-
ματικοῦ Παντελεήμονος δύο παρακλητικῶν Κανόνων τύποις ἐκδιδόμενων
οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ἡγοῦμεθα βραχέα τινὰ πρῶτον εἰπεῖν περὶ τοῦ ἐν Νικομη-
δεῖα ἱεροῦ Μοναστηρίου καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ χαριτοβρότου τάφου τοῦ Ἁγίου,
περὶ τῶν Κανόνων αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ἐπισυντημμένων δύο ἐγκωμιαστι-
κῶν λόγων εἰς τὸν ἅγιον Παντελεήμονα.

Πρὸς δυσμάς οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Νικομηδεῖας ἱδρυτο ἐκ πα-
λαιτάτων χρόνων Μονὴ τις ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου σεμνυνομένη, ἐνθα καὶ
ὁ σепτός αὐτοῦ τάφος, ἐστερημένος μὲν τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ λειψάνου,
ἀλλ' οὐχὶ καὶ παντοίων χαρίτων καὶ ἰάσεων τοῖς μετ' εὐλαβείας καὶ
πίστεως προσιοῦσι. Τὴν Μονὴν τοίνυν ταύτην μετὰ καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ θείου
Ναοῦ τῷ χρόνῳ σαθρωθεῖσαν καὶ ἐρειπωθεῖσαν ὁ φιλοκαλῖα καὶ πρὸς τὰ
θεῖα ἐνθέρμῳ ζήλῳ κηκοσμημένος σιδάσμιος Ἱεράρχης Νικομηδεῖας
Κύριος Διονύσιος οὐκ ἠνέσχετο ὄρων ἐν τοιαύτῃ διακεῖσθαι καταστάσει
ἀλλὰ φιλοτίμῳ δαπάνῃ καὶ συνεισφορᾷ ἑαυτοῦ τε καὶ πάσης τῆς τῶν
Νικομηδεῶν ὀρθοδόξου Κοινοτήτος ἐκ βάθρων ἀνωκοδόμησε· τὸ δὲ ὑπὸ τὸν
ναὸν εἰς βάθος πέντε ἢ ἑξ ὀργυῶν ἀφθονον ἀναβλύζον ἁγίασμα μετὰ πολ-
λῶν ἀγώνων καὶ δαπάνης περιστείλας, σιδηραῖς τε κιγκλίσει τὸν τόπον
περιορίσας, φιλοκαλῶς λίαν μαρμάρους λευκοῖς κατεκόσμησε, καὶ παρεκ-
κλήσιον κομψὸν κατεσκεύασε, περιλαμβάνον οὐ μόνον τὸ ἁγίασμα αὐτὸ,
ἀλλὰ καὶ τὸν ἱερὸν τοῦ Ἁγίου τάφον. Εἰς δὲ τὸ εὐσεβὲς τοῦτο ἔργον
οὐ μικρὸν συνετέλεσαν καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν περὶ ἔχωρίων χρημάτων τε
συνδρομῇ καὶ πολλοῖς ἄλλοις ἀναθήμασιν· ἀλλὰ καὶ οὕτω μὴ ἐξαρκοῦ-
σας τῆς δαπάνης, ὁ αὐτὸς ἀκάματος Ἱεράρχης οὐκ ὤκνησε καὶ τὴν παρὰ
τῶν ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ καὶ ἄλλαχοῦ πλουσίων ὁμογενῶν γενναίαν συν-
δρομὴν καὶ βοήθειαν ἐπικαλέσασθαι.

Περαιωθείσης τοίνυν της οίκοδομης κατ' εὐχὴν τῷ 1862 Σωτηρίῳ ἔτει (α), ἐπειδὴ πολλαχόθεν μετὰ πολλῆς τῆς εὐλαβείας προσέρχονται οἱ χριστιανοί, οὐ μόνον ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου, ὅπου καὶ πανήγυρις συγκροτεῖται μεγαλοπρεπῆς ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ Μοναστηρίῳ, ἀλλὰ καὶ ἀκαταπαύστως, τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν αὐτῶν ἰασιν καρπούμενοι· ἔδει πάντως καὶ Κανόνα τινα ψάλλεσθαι παρακλητικόν κατὰ τὴν πνευματικὴν ἐφεσιν τῶν μετ' εὐλαβείας προσερχομένων. Καὶ μέχρι μὲν τινος ἐψάλλοντο κατ' ἀνάγκην οἱ γνωστοὶ δύο παρακλητικοὶ πρὸς τὴν Θεοτόκον Κανόνες· ἀλλὰ τὸ ἀκατάλληλον τούτων οὕτε τοὺς προσερχομένους χριστιανοὺς, οὐτ' αὐτὸν τὸν σεβάσμιον Ἱεράρχην ἐλάνθανε. Μαθῶν τοίνυν, ὅτι ἐν τῷ κατὰ τὸ ἁγιώνυμον Ὄρος ἱερῷ Μοναστηρίῳ, τῷ ῥωσικῷ, εὐρίσκονται δύο τοιοῦτοι Κανόνες εἰς τὸν ἅγιον Παντελεήμονα, παρω-

(α) Χάρων τῶν φιλομαρέων ἀναγνωστῶν παρητίθησαν ἰταυθὰ ἐπὶ ἐπὶ τῆς ἑσπερῆς πόλεως τοῦ ἱεροῦ Νεῦ ἀκαταπαύστως ἐπιγγραμὰ, διακονίζον τὴν μνήμην τῶν ἁγίων ἁγίων ἐσπερῶν χριστιανῶν.

• Οὐ καὶ οὕτως, πρὸς τὸν τῶν παλαιῶν μαρτυρίων,
 Ψυχῆ καὶ σώματος κοινὴν φέρονται ἰατρίαν·
 Πυλὴν γὰρ ἔχει βλάπτουσαν ἰασιὶ ἀνεργίαν
 Τὴν χεῖρ τὴν εἰρασιφόρον τοῦ ζῶντος ἱατροῦ.
 Τούτων εἰς κάλλος καὶνοργίαν ἐν παιδαρίοις τίλλει
 ἢ παλομάριος ἔγνω καὶ φιλομάριος τίλλει,
 Μὴ βροχῆ, καλλῆ χειρὶ, καὶ συμπερομαρῆν
 Τῷ φιλοτίλῃ αὐτῆς καὶ θυμοεργῷ Παιδίον.
 Ἀλλ', ὡ νεύει, πάνσοπος, περὶ Παντελεήμονα,
 Πρὸς τὴν τὴν εὐλάβειαν, καὶ φέρει τὴν εἰς ἑμὸν.

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ 4028. Ἱεραρχοῦντος Διοκλήτου τοῦ ἐξ Ἀνδριῶν.

Ἐτερον δ' ἐπιγγραμὰ παρὸν διὰ τὴν τῶν τοῦ Μεγαλομάριου ἱεροποιήσαντος ἐπὶ ἡμέ.

• Τῷ ἰὸν τιμῶντι τῶν κατὰ τὴν εὐχὴν ἡμέραν
 Αἵματι φρονιμῆς, ἀκαταπαύστως Παντελεήμονα.
 Νῦν δ' αὖ γὰρ μὲν οὐκ εἶναι ἀκαταπαύστως ἰδοῦν μῆρας·
 Ἀλλὰ καὶ ὡς, χαρίτων τὸ ζῶντος εἶκος ἢ ἁγίου.

δημένοι ἐκ τῶν εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον (α), μεταπεμφθέντες αὐτοὺς, τίως μὲν εἶχεν ἐν χρήσει ἐν τῷ ἱερῷ Μοναστηρίῳ ἀντὶ τῶν εἰς τὴν Θεοτόκον, ἐσχάτως δὲ τὴν διὰ τοῦ τύπου δημοσίευσιν αὐτῶν διανοούμενος, ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς· ἡ δὲ, προσοχῇ συντόνω αὐτοὺς διαλεθῶσα, τὴν μὲν λέξιν καὶ τὴν φράσιν οὐχὶ καταλλήλως εὗρε συντεταγμένους, εὐλαβουμένη δὲ χεῖρα ἐπιθεῖναι πρὸς διορθώσιν, ἀνέθετο τὴν σύνταξιν ἐτέρων ὁμοίων παρακλητικῶν Κανόνων τῷ αἰδεσιμωτάτῳ ἐν ἱεροῖσι Κ. Γεωργίῳ Ῥουσίῳ, ἀνδρὶ παιδείᾳ Ἐκκλησιαστικῇ καὶ σεμνότητι βίου κεκοσμημένῳ. Οὗτος δὲ δύο τοιοῦτους Κανόνες εἰς τὸν Ἅγιον συνταξάμενος, τῇ κεντρικῇ αὐθις Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς φέρων ὑπέβαλεν· οὗς καὶ διορθωσαμένη τὸ ἐπ' αὐτῇ, ἐπικυρώσατο τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἐγκρίσει πρὸς ἐκδόσιν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀπὸ χεῖρας Κανόνων· ἐπὶ δ' ἐν τοῖς χειρογράφοις Κώδιξι, τοῖς ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Ῥωσικοῦ, εὗρηται καὶ δύο ἐγκωμιστικοὶ λόγοι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ὧν ὁ μὲν « ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου ῥήτορος Νικήτα τοῦ Παφλαγόνο » εἰς τὴν ἑλλάδα φωνὴν συνοφασμένος, (β) δὲ ὑπ' ἀγνωστοῦ μὲν χειρὸς, εὐσεβοῦς δὲ λίαν, ὡς εἰσικεν, ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον καὶ τοῖς πολλοῖς μᾶλλον προσιτὸν ἔγνωμεν καὶ τούτους συνεκδοῦναι ἀντὶ ἄλλης βιογραφικῆς τοῦ Ἁγίου πραγματείας, ὡς ἐξυμνεῦντας ἐπαξίως τὸν βίον, τὰ κατορθώματα καὶ τὰς τοῦ Ἁγίου ἀρετάς.

Ταῦτα ἐν χερσὶν ἔχων, ὡ εὐσεβὲς ἀναγνώστη, τοῖς μὲν κανόσι χρῶ εἰς αἶνον καὶ δοξολογίαν τοῦ Ἁγίου, τὴν ταχέαν αὐτοῦ ἀντίληψιν καὶ σωτηρίαν ἐπικαλούμενος, παρ' αὐτῷ τῷ τάφῳ τοῦ Ἁγίου ἑστάναι δοκῶν·

(α) Τῶν δύο τοιούτων Κανόνων, τοῦ μὲν ἀγνώστου ἢ εὐσεβῆς μελετητοῦ, ἢ δὲ ἰσχυρῆς κατὰ τινος ἑλλεσκάλου, ἐνοχλήσαντος ἱεροποιήσαντος, ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιγραφῆς καταφαίνεται.

(β) Ἐπειδὴ τὸ λίαν τοῦτο εὐσεβῆ ἀνείργασεν καὶ ἐν τοῖς Κώδιξι τῆς κατὰ Κάλαν ἱεροῦ Μονῆ, τῆς ἁγίας Τράλλος, παραβληθέντος τοῦ ἐξ ἁγίου Ὄρους πρὸς αὐτὸ, αἱ μὲν ἐπιθεῖναι ἐν τῷ ἱερῷ παραβροχῆ ἐπιθυμήσαντος, αἱ δὲ ἱεροποιῆσαι φαίνονται ἐν τῷ αὐτῷ τύπῳ.

SISMANOGLIO
 METANO

τούς δὲ ἐγκωμιαστικούς αὐτοῦ λόγους ἀναγινώσκων, καὶ ὡς παράδειγμα ἀρετῆς αὐτὸν τὸν Ἅγιον προσησάμενος, ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα, ὅπως κομίση τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον παρὰ τοῦ μισοθαποδότου Θεοῦ.

Ἔρμω.

Ἐν Νικομηδείᾳ τῇ 10 Ἰουλίου 1865.

Σημείωσις. Ἐν τῶν ἐν Νικομηδείᾳ θεοκρατιῶν ἀγασμάτων ὑπάρχει καὶ τὴ τῆς ἁγίας Βασιλείουσι, εὐσεβήσαντος πρὸς Παύλου τοῦ ἁγίου Μοναχίου τοῦ ἁγίου Βενταλεῖμονος τρία περίπου στάδια μακρὰν τῆς πόλεως.

Ἡθελῆσεν δὲ ἡ ἁγία Βασίλισσα ἐπὶ Μαξιμίαν τοῦ Ἀστυκράτου, ἐγερνομένη ἐν Νικομηδείᾳ Ἀλεξάνδρου, ἵστας τὴ ἐν ταῖς βασίνοσι γυναῖκα καὶ ἀκράδαντες τῆς ἁγίας ἑρῆς, καὶ τὴν ἀληθεῖαν τῆς χριστιανικῆς πίστεως κατανοήσας, ἀπαλλάξαι τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, καὶ ἐξαπατήσθαι ὑπὸ τοῦ τότε Ἡσυχαστοῦ Νικομηδείας Ἀντωνίου. Ἡ δὲ ἁγία ἀπαλλαγίσσα εὖτε τὸν μαρτυρικῶν βασάνων, καὶ ἐξελθούσα τῆς πόλεως Νικομηδείας, ἵστα ἐπὶ τινος πέτρας ὄψηθε, εἶδα πρὸς τὸν Ἰσραήλ, ἡ μὲν πέτρα ἕως καθαρὴν καὶ ἰσραηλινὴν ἀνέβλωσκον, ἡ δὲ ἁγία πρὸς τὸν ἕσπετον, καὶ προσελάλησεν αὐτῷ πρὸς Κύριον, παρίδωναι τὸ πνεῦμα. Τότε μαθὼν ὁ Ἡσυχαστὴς Ἀντωνίου, ἐκείνην αὐτῆν, καὶ ἐντοπίσας κλεῖσιν τὴν πέτραν, εἶδα καὶ τὴν ἁγίαν καὶ ὁ τῆρας αὐτῆς μέχρι σήμερον σώζονται (ἴσα μοι καὶ τὸν Ἰσραηλινὸν τῆς γ' Σεπτεμβρίου, ἵστα τελευταῖα καὶ ἡ μνήμη τῆς Μάρτυρος).

Κατὰ δὲ τὴν εἰς ἡμᾶς διακομιδὴν παρῆλθον τοῦ ἐν τῷ τρίτῳ ἀνακάλυφθαι τὴν ἁγίαν. Περὶ τὴν ἐμφανισθῆσαι κατ' ἑσπέρην ἡ ἁγία, καὶ εἶδον τὴν εἴπην τοῦ ἀγασματος, παρήγγειλαν αὐτὴν ἑσπέρην, καταβῆσαι εἰς τὴν πόλιν, παρακινήσας τοὺς χριστιανούς εἰς τὴν τότε εὐσεβήσαντος ἡ δὲ ἰσραηλινὴ ἐκ τοῦ φόβου, καὶ παρηγοῖα εἰς τὴν εἴπην ἐκείνην, εἶδον αὐτὴν ἐπὶ εὐλαγῆς καταλαμβάνουσαν, καὶ τὴν ἁγίαν παρακινήσας αὐτὴν ἵνα ἐκταλῆται τὰ προστεταγμένα. Τότε εὖτε κατέρχεται εἰς τὴν πόλιν περίφοβος, καὶ λαλοῦσα τοῖς χριστιανοῖς τὸ θαῦμα, καὶ ἵστα παρὰ τῆς ἁγίας ἔκουσεν ὁ δὲ Ἡσυχαστὴς τοῦ τότε Ἡσυχαστοῦ Νικομηδείας Ἀθανασίου, Χ. Μάρτυρος Ἰσραηλινου, εὐσεβήσαντος τὸν εὐσεβῆσαντος πολιτικῶν καλλωπίσας τὴν εἴπην τοῦ ἀγασματος, κατοικίσας τὸν ὑπὲρ αὐτῆς φόβον, ποτιόσας ἐκείναι καὶ τὴν τὸν ἐν τῷ Ἰσραηλινὸν πλάττωνον εἰς διηγετικὴν μαρτυρίαν τοῦ τοῦ γονύσας θαύματος καὶ τοῦ τύπου.

ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ

Εἰς τὸν ἁγίον Παντελεῖμονα.

Παρωδηθεὶς ἐξ ἄλλων ὑπὸ Γ. τοῦ Ῥωσίου.

Εὐλογίσαντος τοῦ ἱερέως, λέγομεν τὸ, Κύριε εἰσάκουσον.

Εἶτα τὸ Θεὸς Κύριος, καὶ εὐχὴ τὰ Τροπάρια. Ἦχος δ'.

Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς νῦν.

Τῷ Ἀθλοφάρῳ οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως, δεῦτε προσπέσωμεν ὁμοῦ ἐκβοῶντες, οἱ ἁμαρτήμασι βαρούμενοι καὶ θλίψεσι, σπεῦσον συμπαθέστατε, Ἀθλητὰ τοῦ Κυρίου, σαῖς πρὸς τὸν Οἰκτίριμονα, ἱκεσίαις θεόφρον, παντὸς κινδύνου, νόσων χαλεπῶν, Παντελεῖμον, ἀπάλλαξον ἅπαντας.

Δόξα, καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Οὐ σιωπήσωμεν ποτὲ Θεοτόκε, τὰς δυναστείας σου λαλεῖν οἱ ἀνάξιοι· εἰμὴ γὰρ σὺ προίστασο πρεσβεύουσα, τίς ἡμᾶς ἐβρύσατο ἐκ τοσοῦτων κινδύνων; τίς δὲ διεφύλαξεν ἕως νῦν ἐλευθέρους; Οὐκ ἀποστῶμεν, Δέσποινα, ἐκ σοῦ· σοὺς γὰρ δούλους σώζεις αἰεὶ ἐκ παντοίων δεινῶν.

Καὶ εὐχὴ· ὁ Ν. Εἶτα ὁ Κανὼν. Ἦχος πλ. δ'.

Ῥοδὴ ἁ. Ὁ Εἰρμὸς. Ἀρματλάτην Φαρκῶ.

Στιχ. Ἄγε τοῦ Θεοῦ, πρόσβου ὑπὲρ ἡμῶν.

Ταῖς πρὸς Χριστὸν σου ἱκεσίαις Ἄγιε, Παντελεῖμον σοφὲ, βῦσαι ἡμᾶς τάχος, τῶν δεινῶν καὶ θλίψεων, καὶ πά-

SISMANOGLIO
MEGARIO

περιστάσεως, καὶ νοσήματος, μάκαρ· σὲ γὰρ προστά-
κεκτήμεθα, πρὸς Θεὸν Ἀνάργυρε ἔνδοξε.

Ὁλβιος πέλεις, παρρησίαν Ἅγιε, πρὸς τὸν Θεὸν ἐσχηκώς,
τὰς αἰτήσεις ὅθεν δίδου τοῖς ἰκέταις σου· πίστει καὶ γὰρ
προστρέχουσι τῷ ναῷ σου παμμακάκαρ, καὶ τὰς ἰάσεις ἐκδέ-
χονται, πάντες οἱ δεινῶς δακείμενοι. Δόξα.

Δόξης ἐνθέου, ἱεραῶς λαμπρότητος ἐν οὐρανίοις μοναῖς,
ἀξιοθεῖς μάκαρ, διὰ τῆς ἀθλήσεως, τὸ ἔλεός σου παρέχε
τοῖς αἰτούσιν ἐν πίστει, ταῖς πρὸς Θεὸν ἰκεσίαις σου, ὦ
Παντελεῆμον Ἀνάργυρε. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἡ ὑπὲρ λόγον τὸν Θεὸν κηύσασα, εὐλογημένη Ἀγνή,
ἀνθος δωρημάτων, παρθενίας τέμενος, τοῦ οὐρανοῦ ὑπέρ-
τερε, Παραδείσου τὸ κάλλος, τῶν Ἀσωμάτων εὐπρέπεια,
ῥῦσαι τοὺς πιστῶς προσκυνουντάς σε.

Ἡ δὲ γ'. ὁ Εἰρηός. Οὐρανίας ἀφίδος.

Παροξύναις ἀμέτρως, τὸν λυτρωτὴν ἔνδοξε, πράξειςιν ἀ-
τόποις καὶ λόγοις καὶ ἐνθυμήμασι, νῦν περιπέπτωκα, δει-
νοῖς παντοίοις ὁ τάλας, τούτων με ἀπάλλαξον, ὦ συμπα-
θέστατε.

Ὁ Θεός σε, παμμακάκαρ, Νικομηδέων τὸ καύχημα, ἔδειξεν ἐν
κόσμῳ προστάτην πάντων τῶν προστρέχόντων σοι· διὸ
ἐκλύτρωσαι, ταῖς πρὸς Χριστόν σου πρεσβείαις, τοὺς πιστῶς
τιμῶντάς σε, θεῖε Ἀνάργυρε. Δόξα.

Ἰκετεύω σε πόθῳ τῶν ψυχικῶν μώλωπας καὶ τὴν τῆς
σαρκός μου δεινὴν ἀσθένειαν ἴασαι, τῇ πρὸς τὸν Κύριον,
Παντελεῆμον θεόφρον, ἐκτενεῖ ἐντεύξει τε καὶ ἰκεσία σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ὡς πανάμωμος Μήτηρ, τοῦ ποιητοῦ, Ἀχραντε, ὡς ἁ-
γιωτέρα πάντων τῶν ἁγίων, Δέσποινα, ὡς πάντων Ἀνασ-

σα, εὐλογημένη Μαρία, ῥῦσαι τοὺς ὑμνουντάς
πάσης θλίψεως.

Διάσωζε, Παντελεῆμον, τοὺς πόθῳ σε ἀνυμνουντας ταῖς
πρὸς Θεὸν λιπαραῖς ἰκεσίαις σου πάντοτε, κινδύνων καὶ
θλίψεων ἀδοκίμων.

Ἐπίβλεψον ἐνεύμενείᾳ, πανύμνητε Θεοτόκε, ἐπὶ τὴν ἐμὴν
χαλεπὴν τοῦ σώματος κάκωσιν, καὶ ἴασαι τῆς ψυχῆς μου
τὸ ἄλγος.

Καὶ εὐθὺς μνημονεῖται ὁ Ἱερός, ὑπὲρ ὧν ψάλλεται ἡ Παράκλησις.

Εἶτα τὸ τροπάριον πρὸς τὴν Πρεσβείᾳ θερμῇ.

Πρεσβείᾳ τῇ σῇ πρὸς Θεὸν τὸν φιλόανθρωπον παντοίας
ἡμᾶς περιστάσεως λύτρωσαι, καὶ τῆς φοβεραῖς ἐξάρπασον
αἰωνίου κολάσεως· σὲ γὰρ προστάτην κεκτήμεθα θερμόν,
Νικομηδέων τὸ ἔνδοξον καύχημα.

Ἡ δὲ δ'. Ὁ Εἰρηός. Σὺ μοι ἰσχυρὸς Κύριε.

Σὺ με αἰεὶ, Ἅγιε, τῶν περιστάσεων, σὺ κινδύνων, σὺ καὶ
τῆς κολάσεως, παντός κακοῦ, καὶ τῶν δυσχερῶν, ταῖς
πρὸς τὸν Δεσπότην ἀπάλλαττε ἰκεσίαις σου, σοφὲ Παν-
τελεῆμον, Ὁρθοδόξων τὸ κλέος, τὰς αἰτήσεις παρέχων τῷ
δούλῳ σου.

Ὁλοσχερῶς ὑπὸ τὴν σκέπτην σου πάντοτε, Ἀθλοφόρε,
σπεύδω ὁ πανάσωτος, κράζων θερμῶς, καὶ παρακαλῶ, ῥῦ-
σαί με ἀνίας, καὶ πάσης ἄλλης κακώσεως, σοφὲ Παντε-
λεῆμον, ταῖς λιταῖς πρὸς Χριστόν σου· σὲ γὰρ ἔχω θερ-
μόν ἀντιλήπτορα. Δόξα.

Ἴνα ἡμεῖς, Παντελεῆμον, δοξάζωμεν μετὰ πόθου, ἅγιε,
σὸν ὄνομα, καὶ πᾶς πιστός σε ἀνευφημῇ, παράσχου παμ-
μάκαρ, ἡμῖν τὸ ἔλεος ἀνωθεν· πλουτεῖς γὰρ παρρησίας
πρὸς Θεὸν, οἷα Μάρτυς, ὀρθοδόξων τὸ κλέος, ἐπὶ ληπτε.

ΚΑΝΟΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Χόες, ἀγνή, τῶν Ἀσωμάτων στρατεύματα, τῶν αὐλῶν τάγματα, καὶ ἅπασαι τῶν οὐρανῶν τάξεις, ἀγαθὴ, σέ ὑμνολογοῦσιν ὡς βασιλίδα οὐράνιον, μεθ' ὧν πᾶσα ἡ κτίσις προσκυνεῖ σε, Παρθένε, τῷ ἐλέει σου πάντας οἰκτείρησον.

Ὦδὴ ε'. Ὁ Εἰρμός. Ἴνα τί με ἀπόσω.

Υπὲρ ἥλιον, μάκαρ, ἐλαμψκς ἐν κόσμῳ λαμπηδόσι τῶν ἔργων σου, καὶ θαυμάτων ὄντως ταῖς ἐλλάμψεσι πάντας ἐλάμπρυνας· διὸ μετὰ πόθου, Παντελεῆμον, σέ ὑμνοῦμεν, σαῖς λιταῖς πρὸς Χριστὸν ἡμᾶς φώτισον.

Νῦν σε πίστει καὶ πόθῳ πάντες εὐφθυμοῦμεν, Παντελεῆμον μακάριε, ταῖς πρὸς τὸν Δεσπότην εὐπροσδέκτοις πρεσβεΐαις σου, ἔνδοξε, ῥῦσαι τῶν κινδύνων, καὶ πάστις ἄλλης κακουχίας, ὡς προστάτης ἡμῶν συμπαθέστατος.

Δόξα.

Γλασμὸν τῶν πταισμάτων, καὶ τῶν κατεχόντων με κινδύνων, Ἀνάργυρε, ἀθλητῶν τὸ κλέος, τὸν πιστῶς σε τιμῶντα ἀπάλλαξον, ὡς θερμὸς προστάτης, καὶ ἰατρὸς τῶν ἐν ἀνάγκαις, ἀθλητὰ τοῦ Κυρίου πανεύφημε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ωμιτρήθεε Κόρη, πάναγνε, θεόνυμφε, θεοχαρίτωτε, τάξεις Ἀσωμάτων, καὶ ἁγίων ἀπάντων συστήματα, σέ ὑμνολογοῦσιν ὡς βασιλίδα τῶν αἰώνων, τῷ ἐλέει σου οἰκτεῖρον ἅπαντας.

Ὦδὴ ε'. Ὁ Εἰρμός. Τὴν δεῖπν.

Ανύψωσον εὐσεβῶν κραταίωμα τῇ ἀπαύστῳ πρὸς Θεόν σου ἐντεύξεσθαι· σὺ γὰρ ἡμῶν ὁ προστάτης ὁ μέγας, καὶ σέ

Εἰς τὸν ἅγιον Παντελεῆμονα.

ὑμνοῦμεν, Ἀνάργυρε πάνσοφε· ἀπάλλαξον πάστις ἀθυμίας ἐν τάχει αἰοῖδιμε.

Νοοῦντες τὴν πρὸς Θεὸν πανθαύμαστε, παρρησίαν σου Ἀνάργυρε θεΐε, πάντες πιστοὶ σέ ὑμνοῦμεν ἐκ πόθου, ῥῦσαι ἡμᾶς συμφορῶν καὶ κακίσεων, λιταῖς σου πρὸς τὸν λυτρωτὴν, τὰς αἰτήσεις ἡμῶν χαριζόμενος. Δόξα.

Ναμάτων ζωοποιῶν τοῦ Πνεύματος ἐμπλησθεῖται ἐντεύξει σου, μάκαρ, ἵνα καρπούς ἀρετῶν ἐκβλαστῆσαι, Παντελεῆμον, ἰσχύσωμεν ἅπαντες, τελοῦντές σου τὴν ἱεράν καὶ σεβάσιμον, μάρτυς, πανήγυριν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Η πάνσεμνος τοῦ Θεοῦ λοχεύτρια, ἡ πανύμνητος θεόπαις Μαρία, τῇ πρὸς Θεὸν ἐαυτῆς παρρησίᾳ τῶν δυσχερῶν ἀπαλλάττει τοὺς κράζοντας· ὑμνοῦμέν σου πανευλαβῶς τὸν πανάγιον τόχον, Θεόνυμφε.

Διέσωζε Παντελεῆμον κτλ.

Επίβλεψον ἐν εὐμενεΐᾳ κτλ.

Καὶ μνημονεύει ὁ Ἱερεὺς, ὡς προεδηλωται· μετὰ δὲ τὴν ἐκφώνησιν εὐθὺς τὸ Κοντάκιον πρὸς τὸ

Προστασία τῶν χριστιανῶν.

Ως προστάτης αἰεὶ τῶν πιστῶς δεομένων σου, καὶ μεσίτης θερμὸς πρὸς τὸν μόνον Πανάγαθον, μὴ παρίδης ἡμᾶς καταφυγόντας ἐπὶ σέ, ἀλλὰ προφθασον ἐν πειρασμοῖς εἰς τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν τῶν πιστῶς ἐκβοώντων σοι· τάχυνον ἀλλοφάρε, καὶ λύτρωσαι ἐκ κινδύνων, τοὺς προσιόντας σοι θερμῶς καὶ ὑμνοῦντάς σε, πανεύφημε.

ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ

Καὶ εὐθὺς τὸ Προκείμενον.

Ἰμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.

Στίχ. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, καὶ ὡσεὶ κέδρος ἢ ἐν τῷ λιθάνῳ πληθυνθήσεται.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὄχλος Μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ἔτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντα. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα Μαθητάς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας· καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· ἐθειώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ πεσόντα. Ἴδου δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφειων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθρου· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. Πλὴν ἐν

Εἰς τὸν ἅγιον Παντελεήμονα.

τούτῳ μὴ χαίρετε, ἔτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ, ἔτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς Οὐρανοῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιᾶσατο τῷ Πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, ἔτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ ὁ Πατὴρ, ἔτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἀθλοφόρου.

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Στίχ. Ἐλίξόν με ὁ Θεός.

Καὶ τὰ παρόντα πρὸς τὸ, Ὅλην ἀποθίμενοι.

Μὴ ἐγκαταλίπης με, παραπτωμάτων ἐν βάρει τυγχάνειν τὸν ἄθλιον, ἀλλ' ὀξέως ἔγειρον τὸν ἰκέτην σου, ἀνιστῶν, Ἁγίε, ἐκ τῆς ἀπωλείας τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, καὶ διασώζων με ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἰκεσίαις σου, Παντελεῆμον πάνσοφε, ἵνα σε ὑμνῶ παναοίδιμε, ὡς μέγαν προστάτην, ρυόμενον ἀπάντων τῶν δεινῶν, καὶ τῆς ἐνθέου λαμπρότητος ἀξιοῦντα ἅπαντας.

Οὐδεὶς προστρέγων ἐπὶ σοί, καττησχυμένος ἀπὸ σοῦ ἐκπορεύεται, ἀγνή Παρθένε Θεοτόκε· ἀλλ' αἰτεῖται τὴν χάριν, καὶ λαμβάνει τὸ δῶρημα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς αἰτήσεως.

Ὁ Ἱερεὺς. Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου

ἠδὲ ἡ. Ὁ Εἰρμός. Παιδὲς Ἰβραίων ἐν καρμένῳ.

Σῶσον ἐκ θλίψεως παντοίας τοὺς τιμῶντάς σε, σοφέ Παντελεῆμον, παρρησίας γὰρ σὺ πλουτεῖς πρὸς τὸν Δεσπότην, περιφρουρῶν τοὺς μέλποντας τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ανω μετὰ τῶν Ἀσωμάτων τὴν ὑπέρθεον ὑμνολογῶν
Τριάδα, ὑπὲρ πάντων ἡμῶν τῶν πίστει σε τιμώντων,
Παντελεῆμον, πρέσβευε λυτρωθῆναι τῶν κινδύνων.

Δόξα.

Εφθασαν ἅπαντες ἐν πίστει εἰς ναὸν τὸν σὸν, Ἀνάργυρε
τρισμακάρ, οἱ ἐν νόσοις δεινοῖς ποντούμενοι, βοῶντες·
Παντελεῆμον ἅγιε, τὴν ὑγείαν ἡμῖν δίδου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Εχεις ὡς μήτηρ παρρησίαν πρὸς τὸν σὸν Υἱὸν καὶ Κύριον
τοῦ κόσμου· ἐκδυσώπησον οὖν, Παρθένε Παναγία,
αὐτοῦ τὴν ἀγαθότητα οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς πάντας.

Ὡδὴ η'. Ὁ Εἰρμός. Τὸν ἐν ὄρει ἅγιον.

Ικετεύει ὁ θεῖος ἀθλοφόρος σὲ τὸν μόνον τῆς δόξης Βασιλέα,
ἀποσοθῆσαι πᾶσαν νῦν ἀσθένειαν τῶν ὑμνολογούντων,
καὶ παρακαλούντων αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Σὲ ὑμνοῦσιν οὐράνιαι χορεῖαι, τὸν παντάνακτα καὶ Κύριον
τῆς δόξης, ἐκδυσωποῦσαι σὺν τῷ ἀθλοφόρῳ σου, σώζειν
τε καὶ σκέπειν τοὺς εὐσεβοφρόνως αἰνοῦντάς σου τὸ κράτος.

Δόξα.

Ω Θεότις, Πατὴρ Υἱὸς καὶ Πνεῦμα, ταῖς λιταῖς τοῦ θεράποντός σου ῥῦσαι, τῶν δυσχερῶν καὶ πάσης περιστάσεως,
τοὺς δοξολογοῦντας, καὶ ὑπερυψοῦντάς σε πίστει εἰς αἰῶνας.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Η Παρθένος καὶ μόνη Θεοτόκος, τὸν Δεσπότην ὡς μήτηρ
ἰκετεύει, ὑπὲρ ἡμῶν ῥυσθῆναι περιστάσεων, καὶ πάντος
κινδύνου τοὺς ὑμνολογοῦντας αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὡδὴ θ'. Ὁ Εἰρμός. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ.

Τὸν πάντων Βασιλέα καὶ ποιητὴν ἰκετεύων μὴ παύσῃ

αοιδῶμε, ἐκδυσωπῶν ὑπὲρ τῶν τιμώντων πανευσεβῶς τὸ
ἱερόν σου ὄνομα, καὶ ἐκδεχομένων αἰεὶ πιστῶς, ἀντίληψιν
καὶ χάριν, τὴν σὴν Χριστοῦ ὀπλίτα, Παντελεῆμον ἀξιάγαστε.

Επίβλεψον ἐξ ὕψους Παμβασιλεῦ, τῷ ἀπείρῳ ἐλέει σου
Κύριε, ὡς ἀγαθός, λύων τὴν κατήφειαν τῶν πιστῶς ἐξαιτουμένων
ἴασιν, πάσης νόσου, βλάβης καὶ συμφορᾶς, λιταῖς τοῦ
Ἀθλοφόρου, παρέχων εὐφροσύνην, καὶ αἰωνίαν αὐτοῖς λύτρωσιν.

Δόξα.

Θεότις ἐνιαία καὶ φωταυγής, Τρισυπόστατε, ἀναρχε Κύριε,
μόνε Θεὲ, ὑψιστε παντάρχα, παμβασιλεῦ, σὲ λιτανεύει
ἅπασα, καὶ ὑμνεῖ ἡ κτίσις ὡς πλαστοουργόν Ἀνάργυρος ὁ
θεῖος, σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, καὶ Ἀσωμάτων τοῖς στρατεύμασι.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Πανάχραντε Μαρία, Μήτηρ Θεοῦ, ἀνωτέρα ἀπάσης τῆς κτίσεως,
σὲ δυσωπεῖ ὁ μεγαλομάρτυς καὶ εὐκλεῆς Παντελεῆμων
ῥύεσθαι, καὶ διαφυλάττειν τοὺς τῷ Ναῶ αὐτοῦ προσλιπαροῦντας,
καὶ ψάλλοντας ἐν πίστει καὶ κατανύξει τὴν παράκλησιν.

Τὸ Ἄξιόν ἐστι, καὶ τὰ παρόντα Μεγαλυνάρια.

Τοὺς μετ' εὐλαβείας τῷ ἱερῷ καὶ θείῳ ναῶ σου, προσιόντας
ταῖς πρὸς Θεὸν, θερμαῖς σου πρεσβείαις, ῥυόμενος μὴ
παύσῃ κινδύνων ἀδοκῆτων, θεῖε Ἀνάργυρε.

Φρούρει τοὺς τιμώντάς σε, Ἀθλητὰ, καὶ εὐσεβοφρόνως
προσφοιτῶντας τῷ σῷ ναῶ, καὶ ῥῦσαι κινδύνων, καὶ πάσης
ἄλλης βλάβης, σοφὲ Παντελεῆμον, ταῖς ἰκεσίαις σου.

Λέξαι, ὦ Ἀνάργυρε ἀθλητὰ, λιταῖς τῶν σῶν δούλων, ἃς
ἐκ στόματος ῥυπαροῦ, καὶ γλώττης βεβήλου, προσύγομεν
αἰτοῦντες ἁμαρτημάτων λύσιν ταῖς ἰκεσίαις σου.

Εχει μὲν τὸ πνεῦμά σου οὐρανός, ἡμεῖς δὲ πλουτοῦμεν τὸν πανάγιόν σου Ναόν, ὃν περικυκλοῦντες μετ' ἀνεικάστου πόθου, τιμῶμεν καὶ δοξάζομεν, ὦ Ἀνάργυρε.

Τῷ Θεῷ τῶν ὅλων νῦν παρεστώς, αἴτησαι πταισμάτων, τοῖς τιμῶσί σε παρ' αὐτοῦ, ἄφεςιν δοθῆναι, σοφέ Παντελεῆμον, καὶ τῶν ἐπερχομένων δεινῶν τὴν λύτρωσιν.

Δέσποτα φιλόθρωπε βασιλεῦ, μὴ ἀκούσω τότε ἐν ἡμέρᾳ τῇ φοβερᾷ, φωνῆς τῆς ὀργῆς σου, εἰς πῦρ ἀποπεμπούσης, ἀλλ' οἰκτεῖρον πρεσβείαις τῆς κηρύσσου σε.

Εἶτα τὸ Τρισάγιον. Καὶ τὸ Τροπάριον.

Ἀθλοφόρε ἅγιε, καὶ ἱαματικέ Παντελεῆμον.

Ὁ Ἱερεύς. Ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ Ἀπόλυσις.

Εἰς δε τὸν ἀσπασμὸν τῆς Εἰκόνης τοῦ Ἁγίου ψάλλομεν τὸ παρὸν, ἤχος β'.

Ὅτι ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Χάριν εἰληφώς παρὰ Θεοῦ, πᾶσι χορηγεῖς τὰς ἰάσεις, Παντελεῆμον σοφέ, ἅγιε Ἀνάργυρε, τοῖς σοὶ προστρέχουσι φυγαδεύεις δαιμόνων γὰρ ἀνίατα πάθη, πάντας θεραπεύεις δὲ τῇ προστασίᾳ σου· ὅθεν καὶ ἡμεῖς δυσωποῦμεν, πρέσβευε πρὸς Κύριον πάστις, λυτρωθῆναι βλάβης τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

Ἐτερον ὁμοιον.

Πάντας ἐλεεῖς, Μάρτυς Χριστοῦ, τοὺς σοὶ προσδραμόντας ἐν πίστει, ἐν τῷ σεπτῷ σου Ναῷ, ἅγιε Ἀνάργυρε ἀξιολάμπαστε· διὸ οἰκτεῖρον ἀπαντας, καὶ νῦν τοὺς σούσδούλους, τάχιστα ἐκλύτρωσαι τῶν ἀδοκῆτων δεινῶν, θλίψεως καὶ νόσου βαρείας, πάντων δυσχερῶν καὶ κινδύνων, καὶ τῆς ἐν γενένη κατακρίσεως.

Εἰς τὸν Ἁγίον Παντελεῆμονα.

Εὐλογήσαντος τοῦ Ἱερέως, λέγομεν τὸ, Κύριε εἰσάκουσον, τὸ Θεὸς Κύριος, καὶ τὰ Τροπάρια.

Τῷ Ἀθλοφόρῳ οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως.

Οὐ σιωπήσομεν ποτέ Θεοτόκε.

Καὶ εὐθὺς ὁ Ν'. Εἶτα ὁ Κανὼν. Ἦχος πλ. δ'.

Ὁδὴ δ'. Ὁ Εἰρμός. Ὑμνὸν διοδεύσας.

Σὲ παρακαλοῦμεν οἱ ἐν δεινοῖς πειρασμοῖς πεσόντες, ἐκζητοῦντες ἀπαλλαγὴν, θεῖε ἰατρέ Παντελεῆμον, τούτων ἀπάντων ἡμᾶς νῦν ἐκλύτρωσαι.

Εχων ὦ Ἀνάργυρε πρὸς Θεόν, πολλὴν παύρησιαν, τοὺς προστρέχοντας εὐλαβῶς, τῷ σεπτῷ ναῷ σου ἀθλοφόρε, ἐκ τῶν παθῶν ταῖς εὐχαῖς σου διάσωσον. Δόξα.

Ρύστην γὰρ σε ἔχοντες καὶ φρουρὸν ταχυνὸν αἰτοῦμεν, λυτρωθῆναι τῶν δυσχερῶν νόσων τε παντοίας ἐπιτηρείας καὶ συμφορῶν, ἰατὴρ συμπαθέστατε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Σαρκός μου τὰ πάθη τὰ χαλεπὰ, αἴτησαι σὸν τόκου, θανατῶσαι, ὦ Μαριάμ, καὶ νεκρόν με ὄντα ἁμαρτίαις, ἀναζωῶσαι ὡς φύσει φιλόθρωπος.

Ὡδή γ'. Ὁ Εἰμός. Οὐρανίας ἀψίδος.

Διασκέδασον μάκαρ τὰ τῆς ψυχῆς τραύματα, καὶ τῆς ἀθυμίας τὴν ζάλην, καθικετεύομεν, σέ γάρ θεόσοφε, γαληνιαῖον λιμένα ἔχοντες προσφεύγομεν οἱ χειμαζόμενοι.

Ελεήμονος γνώμης πλουτεῖν σε, θεῖε, κηρύττομεν, ἐλεημοσύνην διδόντα πᾶσι τοῖς χηρῶσι, πάντας γάρ, ἅγιε Παντελεῆμον, τοὺς πίστει, ἐλεεῖς καλοῦντάς σου τὸ θεῖον ὄνομα.

Δόξα.

Συντημιένος χορείαις Ἀγγελικαῖς, πάνσεμνε, καὶ Θεοῦ τῷ θρόνῳ περιχαρῶς παριστάμενος, τοὺς δεομένους σου, καὶ σὴν ναὶ προσιόντας, τῶν δεινῶν ἐκλύτρωσαι ὡς συμπαθέστατος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ως Θεοῦ σε Μητέρα, καὶ γηγενῶν καύχημα, πίστει ἀνυμνοῦμεν, Παρθένε καὶ μακαρίζομεν, ῥῦσαι πανάχραντε, παντοίας νόσου καὶ βλάβης, τοὺς τὴν σὴν ἀντίληψιν καθικετεύοντας.

Διάσωζε παντοίας νόσου καὶ βλάβης, Παντελεῆμον, τοὺς μετ' εὐλαβείας τῷ σὴν τεμένει προστρέχοντας, πρεσβείαις σου ἱεραῖς πρὸς τὸν Κτίστην.

Επίδλεψον ἐν εὐμενείᾳ, πανύμνητε Θεοτόκε, κτλ.

Ὡδή δ'. Ὁ Εἰμός. Εἰσακτικῶς Κύριε.

Αθλοφόρε Ἀνάργυρε, πάντας τοὺς τιμῶντάς σε περιφρούρησον, καὶ ταχέως ἕως τὴν ἴασιν, ταῖς πρὸς τὸν Σωτῆρα μεσιτείαις σου.

Μακαρίσωμεν ἅπαντες τὸν Παντελεῆμονα, καὶ βοήσωμεν φθάσον, ῥῦσαι ταῖς πρεσβείαις σου, ἐκ παντός κινδύνου τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

Δόξα.

Εκ κινδύνων καὶ θλίψεων, πάντας ἀδοκῆτων, θεῖε Ἀνάργυρε,

γυρε, ἀπτημάντους διαφύλαττε, τοὺς τῷ σὴν τεμένει προσπελάζοντας.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ῥῦσαι Μητέρα τὸν δούλόν σου, τῶν κατεχουσῶν με παντοίων θλίψεων ἐπὶ σοὶ γάρ ἀνατίθημι, τὴν ἐλπίδα πᾶσαν, ἀειπάρθενε.

Ὡδή ε'. Ὁ Εἰμός. Φώτισον ἡμᾶς.

Ῥῦσαι με δεινῶν, ὦ Ἀνάργυρε θεόσοφε, τὸν εὐλαβῶς σε προσκαλούμενον, καὶ ταῖς λιταῖς σου πάσης θλίψεως ἀπάλλαξον.

Νῦν αἱ δωρεαί, ὡς πιγαί πιστοῖς ἰάσεων, ταῖς σαῖς πρεσβείαις ἐπιχέονται, Παντελεῆμον, ἐκ Θεοῦ τοῖς προσιούσιν σοι.

Δόξα.

Σοῦ ἐν τῷ ναὶ προσελθόντας ἡμᾶς ἅπαντας, Παντελεῆμον ἐλευθέρωσον ἐκ νοσημάτων ταῖς εὐχαῖς σου, καὶ κακίσεων.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ψυχῆς τῆς ἐμῆς τὰ χαλεπὰ ἀρρώστίματα, καὶ τὰ τοῦ σώματός μου ἴασαι, ταῖς μητρικαῖς σου λιταῖς ἀειπάρθενε.

Ὡδή ς'. Ὁ Εἰμός. Τὴν δέξαι.

Υπέρμαχον ἀληθῶς γνωρίζομεν, καὶ φρουρόν, Παντελεῆμον παμμάκαρ, πολυειδῆ καταπαύοντα πάθη, καὶ ἐπιρρείας δαιμόνων ἀπείργοντα· δεόμεθά σου οὖν αἰεὶ, ἀναγκῶν καὶ παθῶν ἡμᾶς λύτρωσαι.

Ηγίασεν, ὦ Ἀνάργυρε θεῖε, σέ ὁ πάνσοφος Θεός, ὃν ἐυσώπει, ἀγιασμόν τοῖς σοῖς δούλοις ἐκπέμψαι, καὶ φωτισμόν καὶ πταισμάτων τὴν λύτρωσιν· προστάτης γάρ παρα Θεοῦ, ἐδωρήθης ἡμῖν συμπαθέστατος.

Δόξα.

Νοοῦντες τὴν πρὸς Θεὸν πανθαύμαστον, παρρησίαν σου, Ἀνάργυρε μάκαρ, πάντες πιστοὶ, σέ ὑμνοῦμεν ἐκ πόθου, ῥῦσαι ἡμᾶς συμφορῶν καὶ κακίσεων, λιταῖς σου πρὸς τὸν

λυτρωτήν, εκπληρῶν τὰς αἰτήσεις τῶν δούλων σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Η μόνη τὸν λυτρωτήν κύησασα, σὺ ὑπάρχεις, Παναγία Παρθένε, ὃν ἐκτενῶς καὶ ἀπαύστως δυσώπει, ἐλετηθῆναι ἡμᾶς τοὺς ὑμνοῦντάς σε, τυχεῖν τε τῆς ἐν οὐρανῷ, ἀπολαύσεως δόξης καὶ χάριτος.

Καὶ τὰ λοιπὰ ὡς προεγράφησαν ἐν τῷ
πρώτῳ Κανόνι.

Ὡδή ζ'. Ὁ Εἰρμός. Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας

Αναργύρου τοῦ θείου, τὴν πανίερον μνήμην πιστοὶ γεραίροντες, δεόμεθα τῆς θείας αὐτοῦ ἐπαπολαῦσαι, ἀρωγῆς τε καὶ χάριτος, καὶ οἱ νοσοῦντες δεινῶς, ταχείας ὑγείας.

Τοῦ σοφοῦ Ἀναργύρου, ὁ ναὸς ὠραίσθη πολλοῖς ἐν θαύμασιν, ἐν ᾧ τῶν προσιόντων, ἐν πίστει καὶ ἐλπίδι, αἱ ἀσθένειαι παύουσι, καὶ τῶν δαιμόνων φρικτὰ ἐπῆρειαι ἠττῶνται.

Δόξα.

Ρύεις τάχος, καὶ σώξεις, ταῖς θερμαῖς πρεσβείαις σου, θεῖε Ἀναργυρε καὶ γὰρ εἰ μὴ ἐφρούρεις, ἡμᾶς τοὺς σούς ἰκέτας, ἀπολώλεμεν ἅπαντες, καὶ ἐγεγόνεμεν ἂν κατὰ βρωμα δαιμόνων.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Νέον φέρουσα βρέφος, τὸν πρὸ τῶν αἰώνων Θεὸν Παναμώμητε, ταῖς σαῖς σεπταῖς ἀγκάλαις, μὴ παύση δυσωποῦσα, λυτρωθῆναι τοὺς δούλους σου, πυρός, σεισμοῦ καὶ λοιμοῦ καὶ νόσων ἀνάτων.

Ὡδή η'. Ὁ Εἰρμός. Τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν.

Τοὺς προσιόντας σου τῷ ναῷ διατῆρει, πειρασμῶν τε καὶ κινδύνων ἀτρίτους· ἔχεις καὶ γὰρ τοῦτον, φρουροῦντα ἡμᾶς πάντας.

Ως κεκτημένος παρὰ Θεῷ παρρησίαν, καθικέτευε ὑπὲρ τῶν σέ τιμώντων· καὶ εὐχαῖς σου ῥύου κινδύνων ἀδοκῆτων.

Δόξα.

Τοὺς σούς ἰκέτας, Παντελεῆμον θεόφρον, ἀπὸ θλίψεων κινδύνων τε καὶ νόσων, ταῖς πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀπάλλαξον εὐχαῖς σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Πλεων, Κόρη, ὃν ἐν ἀγκάλαις βαστάζεις, σὺ ἀπέργασαι ἐμοὶ τῷ παναλλίῳ, καὶ τοῦτον δυσώπει, ῥυθῆναί με πταισμάτων.

Ὡδή θ'. Ὁ Εἰρμός. Κυρίως Θεοτόκον.

Σέ ἔχοντες προστάτην, σοφὲ Παντελεῆμον, μετὰ Θεόν, καὶ σωτῆρα καὶ πρόμαχον, ἐκ πάσης βλάβης ῥυόμεθα ταῖς πρεσβείαις σου.

Ιάματα παντοῖα, βλύζει ὁ ναὸς σου, καὶ ἀπελαύνει δαιμόνων τὰ πνεύματα, Παντελεῆμον, διό σε πίστει γεραίρομεν.

Ρῦσαι ἐκ κινδύνων, ὦ Παντελεῆμον, τοὺς τῷ τεμένει σου πίστει προστρέχοντας, καὶ ἐκ τῶν νόσων ἀπάλλαξον ταῖς πρεσβείαις σου.

Δόξα.

Ως ἔχων παρρησίαν, ὦ Παντελεῆμον, πρὸς τὸν τῶν ὅλων Σωτῆρα, καὶ Κύριον, ῥῶσιν ἡμῖν σαῖς εὐχαῖς Ἀναργυρε δώρησαι.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μαρία Θεοτόκε, τοὺς πιστῶς τιμώντας, καὶ προσκυνούντας τὸν τόκον σου, πάναγνε, ἀμαρτιῶν καὶ δεινῶν εὐχαῖς σου ἐκλύτρωσαι.

Καὶ τὰ λοιπὰ ὡς προεγράφησαν ἐν τῷ α'. Κανόνι.

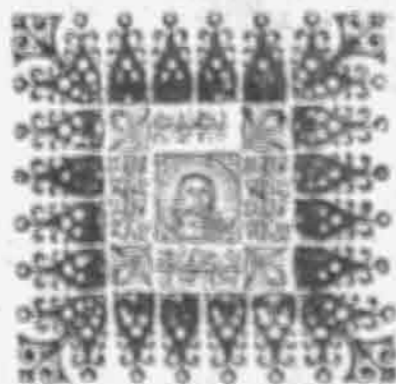
ΤΕΛΟΣ.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΠΑΦΛΑΓΟΝΟΣ

Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Μεγαλομάρτυρα

ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ (α).

SISMANOGLIO
MEGARO

Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ, φησὶν ὁ μίγας Ἱεροψάλτης Δαβὶδ. Καιρίως δὲ καὶ ἡμεῖς τὸ ἱερὸν μίλος ἀντιστρέψαντες, εἰπομεν ἂν, ὅτι θαυμαστοὶ οἱ Ἅγιοι ἐν τῷ Θεῷ αὐτῶν. Ὑπερβολὴ γὰρ καὶ ἀληθείας καὶ πίστεως τῷ πιστῷ μόνῳ καὶ ἀληθινῷ Θεῷ ἐξομοιούμενοι, καὶ τῇ ὁμοιότητι καθαρῶς ἑαυτοῖς καὶ μονίμως ἐνιδρυσάμενοι Χριστόν, καὶ ἐν πνεῦμα τούτῳ γενόμενοι, εἶτα τῷ χωνευτηρίῳ καθιέμενοι, καὶ δοκιμαζόμενοι, θαυμάσιον οἶον τὸ τῆς αὐτῶν πίστεως ἀποφαίνουσι δοκίμιον. Ὡς περ γὰρ ἐν ταῖς τῶν νεφῶν παρατρίψεσιν, ἤτοι ταῖς τῶν πνευμάτων ὀξυτάταις κινήσεσι, τὸ κάλλος ἀναλόμπει τῆς ἀστραπῆς, οὕτως οὗτοι τῷ πειρατηρίῳ συβήγγυνόμενοι, καὶ ταῖς ἐπιφοραῖς τῶν ἀνόμων ἀντικαθιστάμενοι, τὰς τε διὰ λόγων θείων καὶ ἔργων, ὡς περ ἀστραπᾶς, ἀνάπτοντες χάριτας καὶ λαμπηδόνας, θαυμαστοὶ τινες ἐν Χριστῷ, καὶ ἀξιωματικώτατοι καθίστανται. Τούτους καὶ ἡμεῖς αἰνοῦμεν, καὶ κατὰ δύναμιν μακκρίζομεν καὶ θαυμάζομεν, οἷς ἐθαυμάστωσιν ὁ Κύριος πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς· ἀλλὰ πάντα μὲν ὄρ' ἐν ἐπαινεῖν ἢ θαυμάζειν, ὡς κρείττον ἢ κατὰ ἀνθρωπίνην ὄν γλῶσσαν, καὶ ἀκοήν, καὶ διάνοιαν, παρῶμεν.

Ἐνα δὲ σήμερον τῶν ὅλων Ἁγίων ἀξιωμακριστότατον εἰς ἐπαινον προθέμενοι, καὶ τοῦ Θεοῦ μὲν τὰς ἐν αὐτῷ μεγαλουργίας, τοῦ δὲ τὸν ὅλον ἀγῶνα καὶ τὸν ἀθλητικὸν ὑπὲρ Θεοῦ δρόμον, ὡς ἐνόν τῷ λόγῳ διαγρά-

(α) Ἡ ἐπιγραφή ἐκ τοῦ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος χειρογράφου, ὅπερ σημειοῦται ἐφεξῆς ἐν ταῖς σημειώσεσι διὰ τοῦ X, πρὸς διαστολὴν ἑτέρου χειρογράφου τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρι Μονῆς τοῦ Ῥωστικοῦ, σημειουμένου διὰ τοῦ P.

φαντες και ἐπαινέσαντες, οὕτως αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐν τῷ Ἁγίῳ, καὶ τὸν Ἁγίον δὲ θαυμασόμειθα καὶ μεγαλυνοῦμεν ἐν τῷ Θεῷ. Ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ πρὸς ἀγῶνα μέγιστον οὕτω καὶ ὑπερφυῆ τὸν λόγον προσκαλούμενος; ἢ πᾶσι καταφανής, ὡς Παντελεήμων ἡμᾶς ὁ μέγας ἀθλοφόρος Χριστοῦ καὶ ἀξιοθαυμαστότατος, ἐπὶ τὴν αὐτοῦ σήμερον ἐτήσιον μνήμην συνειλοχῶς, αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ τοῖς λόγοις ὑπόθεσιν λαμπρὰν ὅτι μάλιστα καὶ καλλίστην ἐμπαρέχεται. Παντελεήμων, οὐ καὶ τὴν προσηγορίαν μόνην ἀποχρώντως οἶμαι τὸν ἔπαινον παριστάναι· σαφῆ γὰρ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὁμοιότητα καὶ οἰκείωσιν παρίστησι· καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον τῶν πάντων αὐτῷ προσεῖναι τὴν θεομιμησίαν, ὅσω καὶ μόνος τῶν ἄλλων Ἁγίων τὸ δεσποτικὸν ὄνομα κεκληρωτὰ ἦθει τινὶ χρηστοτάτῳ καὶ φιλανθρωποτάτῳ, καὶ θεοειδεστάτῳ νοῦς εὐθύτητι καὶ ἀγλαίᾳ ταύτην ἀνωθεν καταπλουτήσας τὴν θεωνομίαν· τούτου τὴν ὑπερφυεστάτην μαρτυρίαν καὶ τὰς ἐν αὐτῷ τοῦ Θεοῦ μεγαλουργίας ἐπαινοῦτες, οὐκ αὖξιν αὐτὰ περιουσία λόγου δυνάμειος ἐπαγγελλόμειθα· οὐδὲ γὰρ τοῖς θείοις ἔργοις ἢ τοῖς παθήμασιν, οἷς τὸ μέγεθος ὑπερβάλλον ἐξ ἑαυτῶν ὄραται, τὴν διὰ λόγων αὖξιν δυνατὸν εἶναι προσαγαγεῖν· ὡσπερ γὰρ ὑμνοῦντας Θεόν, οὐχ οἶόν τε διὰ λόγων ἐπίτασιν ἀρετῆς αὐτῷ φιλοτιμησασθαι, ἐπὶ τῆς ἀκροτάτης αἰεὶ καθεστῶτι τελειότητι· τούναντίον μὲν οὖν πᾶς λόγος τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος ὁμολογουμένως ἀπολείπεται· οὕτω καὶ τὰ τῶν ἔργων θεοπρεπῆ καὶ τελειότατα, οὐ τῷ ἡμετέρῳ λόγῳ σεμνυνόμενα λαμπρύνεται, σεμνύνει δὲ μᾶλλον τὸν λόγον· καὶ οὗτος ἄριστος τούτων ἐπαινέτης, οὐχ ὁ ἐπὶ μείζον δόξης προάγων καὶ ὑψῶν· ἐστήκει γὰρ αἰεὶ ὡσαύτως τῇ ἑαυτῶν λαμπρότητι κλειζόμενα καὶ τελειότητι, ἀλλ' ὅς οὐ πάντῃ κατόπιν ἦκε τῆς αὐτῶν ἀξιοπρεπεστάτης διηγήσεως.

Ἐπ' αὐτὸν δὲ λοιπὸν ἴωμεν ἤδη τὸν τοῦ Παντελεήμονος ἀγῶνα, τοσοῦτον τῆς παιδιόθεν αὐτῷ παρακολουθησάσης ὑπομνήσαντες ἀναγωγῆς, ὅσον ἀκολουθίαν ἐντάξει τῷ λόγῳ, καὶ τὴν γνησίαν αὐτῷ πρὸς τὸν Θεὸν νεύσιν τε καὶ οἰκείωσιν ἐνδείξασθαι. Πατὴρ μὲν οὖν τῷ μακαριωτάτῳ κάτωθεν ἡ πόλις ἦν Νικομήδεια· ἦς τό τε πρὸς γῆν καὶ θάλατταν εὐθετον, τό τε πρὸς πᾶσαν τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαν ἐτοιμότητον τε καὶ προχειρότατον, καὶ τὸ ἐπιδοξότατον τῆς πόλεως, τοῖς πᾶσι τρόποις ζηλωτὸν καὶ περιφανές, ὡς δῆλον ἅπασιν, πατὴρ δὲ Εὐστόργιος μὲν τὴν προσηγορίαν, ἐπιφανῆς δὲ καὶ τῶν πάντων, καὶ συγκλήτου βουλῆς τιμημένος μετουσία, ἀληθῆς δὲ τούτῳ πατὴρ ὁ Θεός· μήτηρ δὲ καὶ πατὴρ, ἡ ἀνω Ἱερουσαλήμ, ἡ ἐλευθέρα, ἡ μήτηρ κατὰ τὸν Ἀπόστολον πάντων τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ· ὡσπερ δὲ οἱ διττὰ ταῦτα σωματικῶς καὶ πνευματικῶς, οὕτω δὲ καὶ τούνομα· κάτωθεν μὲν Παντολέων πρὸς τῶν γεννησαμένων ὠνόμαστο τὴν ἀρχὴν, ἀνωθεν δὲ

Παντελεήμων ἐπὶ τῷ τέλει μετωνόμαστο· ἡ μήτηρ μὲν οὖν χριστιανὴ τὸ σέβας καθεστῶσα, πρὸς ἑαυτῆς ἐποιεῖτο, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν θρησκείᾳ νήπιον ἐτι καθεστῶτα προσεβίβαζε· ταχὺ δὲ αὐτῆς ἀναλυσάσης, ἀτελεῆ δὲ καὶ ἄωρον τὸν υἱὸν καταλειψάσης, ὁ πατὴρ ἕλληνας ὡν ὑπὸ Γραμματικοῖς παρεδίδου καὶ παιδευταῖς, ταῖς τῶν ἐξω μαθήσεσιν ἐξασκεῖσθαι, καὶ προγυμνάζεσθαι· καὶ ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ἄλις ἔχειν ἐδόκει, ἰατρῷ τινι τοῦτον μεγάλῳ παραδίδωσι· πρὸς δὲ ὁ Παντολέων φοιτῶν, τάχει τε καὶ μεγέθει φύσεως πάντας ἡλικιώτας ὑπερβάλλων, συγγῆν ἐμπειρίαν ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ πρὸς τὴν τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων θεραπείαν συνιέξατο· οὕτω δὲ πᾶσιν ἐπέραστος καὶ ζηλωτὸς ὁ καλὸς ὑπῆρχε νεανίας, ἀνά πᾶν σχεδὸν στόμα λαλούμενος, καὶ θαυμαζόμενος, ὥστε καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον Μαξιμιανόν πρὸς τὴν φήμην ἐθαυμάσαντα, πρὸς ἑαυτὸν τε μετακαλέσασθαι, καὶ τῆς καλλονῆς αὐτὸν καὶ συνίστως ὑπεραγάμενον, ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἰατρῶν, καὶ τοῖς οἰκιστοτάτοις τῶν φίλων ἔχειν ἐπαγγέλλεσθαι· εἶχε μὲν οὖν οὕτω ταῦτα, καὶ ὁ υἱὸς τῆ τοῦ σώματος προκόπτων ἡλικίᾳ, τῇ τε συνέσει καὶ τοῖς μαθήμασιν ἐπιδιδούς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὴν οἰκίαν ἐπέβαινε προκοπῆν· τί οὖν ὁ Κύριος; ἄρα τούτων ἐπιπολὺ τοῖς ματαίοις ἀφίησιν ἀπασχολεῖσθαι; οὐδαμῶς· ὡσπερ δὲ προῖγνῳ, καὶ σύμμορφον τῆς αὐτοῦ δόξης ἐπόμενον προώρισεν, οὕτω καὶ ἐκάλεσε· καὶ γνησίως ἐπόμενον πῶς οὐκ ἐμελλε δικαιοῦν; καὶ δικαιοθέντα πῶς οὐκ ἐμελλε δοξάζειν αὐτόν; τίς οὖν ὁ τρόπος τῆς κλήσεως; καὶ γὰρ οὐ φοβεροῖς τισιν ἀνωθεν καταπλήττεται θεάμασιν, οὐκ ἀστραπῆς ἐδόξε φοβεράς, ἐξιστώσης τῷ φόβῳ, καὶ τῷ καλοῦντι προσαγούσης, οὐ φωνῶν οὐρανόθεν δι' ἀγγέλων στόματος ἀσωμάτως φεγγομένων, μόναις δὲ τὸ εὖς ὑποσχῶν πρεσβύτου φωναῖς, γηραιῶ τὴν ἡλικίαν, γηραιότερου τὴν διάνοιαν, καθόσον τὴν ἐξιν ἀγαθὸς ἦν τῆς ψυχῆς, κατὰ τοσοῦτον ἐτοιμῶς τῇ ἀληθείᾳ κατετίθετο· τούτῳ γὰρ κατὰ πάροδον ὁ νεανίας εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν περιτύγχανε (α). Καὶ ποτε παρὰ τὸ δωματίον εἰσελθάν, καὶ τοῦ ἱερέως πλησίον κεκαθικῶς, τῶν ἀγαθῶν εὐπειθῶς ἐπικροῶτο φωνῶν· ἀνακρινῶν γὰρ αὐτόν οὕτως· πρῶτος ὁ πρᾶυς ἐκεῖνος Ἑρμόλαος, ἐκ τε τοῦ σχήματος, ἐκ τε τοῦ ἤθους, ἐκ τε τῆς ἀποκρίσεως, ἀξίον εἶναι τῷ ὄντι κατανενοηκῶς τοῦ Χριστοῦ, τὴν δεσποτικὴν αὐτῷ προσάγει φωνήν· καὶ πείσθητί μοι συνεβούλευεν, ὦ καλὲ παῖ, καὶ σύνες καὶ γινώθι, ὅτι οὐχ ἀπλοῦς ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τοῦ καλοῦ, οὐδὲ μονοειδὲς τὸ τοῖς ἀνθρώποις καθέστηκεν αἰρετόν· δύο δὲ δύο καὶ ἐν κατέναντι τίταχται τοῦ ἑνός· Καὶ ὡσπερ ὁ ἀνθρώπος νοῦς καὶ αἰσθησις, ἦτοι πνεῦμα κατέστηκε καὶ σὰρξ, οὕτω καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ μὲν ἀληθῶς ὄν, τὸ δὲ δοκούν·

(α) Τὸ χειρόγραφον X ε διωμίλει.

τὸ μὲν ὀρώμενον καὶ ἐπίκηρον, τὸ δὲ νοούμενον καὶ αἰώνιον· καὶ τὸ μὲν βραχεία παίζον τὴν αἴσθησιν, τὸ δὲ ἐξ αἰῶνος ζῶον καὶ κατατέρπον τὸν νοῦν. Οὕτω καὶ βασιλεία καὶ βασιλεὺς, ἃ μὲν ἐν οὐρανοῖς, καὶ ἀδιάφορα, ἃ δὲ ἐπὶ γῆς, καθίσταται καὶ φθαρτά. Ἡ μὲν τὰ μένοντα καὶ ἀληθῶς ἀγαθὰ τοῖς ἀξίοις αὐτῆς μετὰ ταῦτα ταμιευομένη, ἢ δὲ τὰ ρέοντα, πλοῦτον καὶ τὴν ψευδομένην εὐμερίαν, καὶ τὴν ἐπ' ὀλίγον νῦν χαριζομένην χαρὰν· καὶ βασιλεὺς ὁ μὲν, θεὸς ζῶν, θεὸς ἀληθινός, ἐξ ἀληθινοῦ πρό τῶν αἰώνων γεννώμενος Πατὴρ. ὁς καὶ λόγος, καὶ σοφία, καὶ δύναμις ἐστὶ θεοῦ· ὁς καὶ σὰρξ ὑπὲρ ἡμῶν διὰ φιλανθρωπίαν ἐγένετο, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφεὶς, καὶ παθὼν τὸ σωτήριον τοῦ Σταυροῦ πάθος, καὶ τριήμερος ἀναστάς, καὶ ἀναληφθεὶς πρὸς τὸν Πατέρα, μένει λοιπὸν Βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· οὗτος νῦν κάθηται ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, τῶν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς πρὸς αὐτὸν ἀναγομένων τὴν σωτηρίαν ἀναμένων, καὶ οὐρανόθεν οὗτος τὴν οἰκίαν ἀποκαλύψει δόξαν, καὶ κρινεῖ τὸν κόσμον ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ· οὗτος Βασιλεὺς ἐστὶ τῶν βασιλείων· οὗτος Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. οὗτος ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς ἐστὶ Θεὸς καὶ Σωτὴρ· ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· ὁ διδούς τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον ἐν ἡμῖν, δι' οὗ τὴν καταλλαγῆναι πάντες εὐρίσκομεν πρὸς τὸν Πατέρα. Μαξιμιανὸς δὲ θνητὸς ἄνθρωπος, μάταιος καὶ μιαρὸς, καὶ ματαίοις ἰνδάλμασι προσανέχων ὡς θεοῖς (α)· ὁς ἐπικαίροις φενακίζει τιμαῖς καὶ τῶν αἰωνίων τοὺς πειθομένους ἀποστερεῖ γερῶν· μὴ εἰδὼς, ὅτι μικρὸν ὄσον, ἀπεισιν ὡς καπνὸς ταῦτα, καὶ ὡς δὲναρ οἴχεται, καὶ ὡς πτῆσις ὄρνιθος ὄλλυται, καὶ παράγεται ὡς σκιά, μένει δ' αὐτῷ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ κόλασις εὐδικος, μηδέποτε σβεννύμενον πῦρ. Ἄλλὰ σὺ τέκνον ἡμῶν κάλλιστον καὶ ἐπέραστον, μὴ ἀνάσχη μολυνθῆναι σου τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος ταῖς ἐναγεστατάταις τῶν δαιμόνων κνίσσαις· ἀλλ', ἕως ἀσπίλον ἔχεις τὴν καρδίαν, πρόσελθε τῷ ἀμώμῳ καὶ ἀσπίλῳ Χριστῷ, καὶ κολληθήτη ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ τὸ τῆς ἀφθαρσίας καταδεξάμενος λουτρὸν διὰ πίστεως, ἀρμόσθητι καὶ δι' ἀγάπης αὐτῷ κατεγγυθήτη· οἷς ἐνδὸν αὐτὸν ὄλον ἐνδυσάμενος, οὐ δεχθήσῃ λοιπὸν Ἰπποκράτους, οὐ Γαληνοῦ, οὐκ Ἀσκληπιοῦ, οὐκ ἄλλου οὐδενός πρὸς τὴν τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων θεραπείαν (β)· ἔχεις δὲ τὸν ἀληθινὸν τῶν πάντων Ἰατρὸν, λόγῳ μόνῳ, καὶ οὐ κόπῳ καὶ χρόνῳ τὴν θεραπείαν τοῖς κάμνουσι δωρούμενον· ἔχεις δύναιμι ἐν σοὶ τοῦ Χριστοῦ ζῶσαν, ἐν ᾧ τὰ ἀνίατα ἰάση, καὶ τὰ παρ' ἀνθρώποις ἀδύνατα δυνήσῃ, καὶ ψυχῶν καὶ σωμάτων διὰ τοῦ

α) Τὸ χειρόγραφον X, φέρει τὴν προσθήκην: «ὁς κεναῖς δωρεαῖς φεναπατῆ, εἰ τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν ἀποβουκολεῖ».

β) Τὸ P. ἔχει «μαλακίαν».

μεγάλου Σωτήρος ἔση σωτὴρ. Τοιαύτης ὁ ἀγαθοφυῆς (α) παῖς τῆς κλήσεως ἡξιωμένος, καὶ τῇ καρδίᾳ τὸ ῥῆμα μετὰ χαρᾶς καταδεξάμενος, ἐπίστευσε μὲν τῷ λόγῳ καὶ ὄλος τὸν νοῦν ἀνεπτέρωτο πρὸς Χριστόν· ἐπιθύμει δὲ καὶ τεκμηρίῳ τινὶ βεβαιωτέρῳ πρὸς τὴν εὐαγγελισθεῖσαν ὁδὸν ἐνιδρυθῆναι· οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτῷ συνεπληροῦτο· οἶκαδε γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ διδασκάλου στρεφόμενον, καὶ μικρὸν ἐκκλίναντα τῆς ὁδοῦ, παιδίῳ μικρῷ περιτυχεῖν, ᾧ ἰσοβόλος ἔχῃς ἐνάψας (β), καὶ θανατηφόρον ἐχέας ἰόν, ἐτι τῷ τόπῳ καὶ αὐτὸς παρῆν· τοῦτο Παντολέων ὡς εἶδε, τῷ δίδει μικρὸν ὑπέικων, κρεῖττονι πάλιν ἐπίστραπτο πρὸς τὸ πτώμα λογιζομῶ, τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπιδῶν, καὶ κραυγὴν ἐκ βάθους πρὸς τὸν ὑπερουράνιον ἐκπέμψας, ἤσυχῃ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν ἐπεκαλεῖτο, ὡς εἰ ἀξίον αὐτὸν ἡγηται (γ) τῆς εὐαγγελισθείσης σωτηρίας, ἀναστήσεται μὲν τὸ παιδίον, διαβραγήσεται δὲ τὸ θηρίον· ἅμα δὲ τῇ προσευχῇ, καὶ τὸ παιδίον ἀνίστατο, καὶ τὸ θηρίον διεβρῆγγυτο.

Ταῦτα τῆς τοῦ μεγαλομάρτυρος πίστεως τὰ προοίμια· ταῦτα πρὸ τοῦ Βαπτίσματος· ταῦτα πρὸ τῆς τελειώσεως· εἰ δὲ τὰ προτέλεια τοιαῦτα, τὰ τῆς τελειώσεως (δ) ὅποια; Ἄλλὰ τοῦ τελείου μὲν Θεοῦ καὶ τὰ ἔργα καθάπερ εἴρηται τέλεια, καὶ κρεῖττον ἢ κατ' ἰσχύον λόγου τούτων εἶναι τὴν δόξαν, καὶ τὴν αἴνεσιν· ὁ μὲντοιγε τούτων ὑπέρτης ἐκ πίστεως προΐων εἰς πίστιν, καὶ τῆς ἀτελεστέρως αὐτίκα τὴν τελειοτάτην ἀλλασάμενος, τρέχει πρὸς τὸν τῆς αὐτοῦ πίστεως καθηγεμόνα, ἐπιδείκνυσι τὸ θαυμάσιον, ἐξαιτεῖται τὸ Βάπτισμα· καὶ ὁ μὲν οὐκ ἐστὶ μὴ ὄσης τῆς εὐφροσύνης τὴν νενομισμένην αὐτῷ προσήγαγεν ἱεροτελεστίαν· ὁ δὲ μετὰ χαρᾶς πλείονος τὴν οὐρανίαν ὑπεδέδεκτο δωρεάν· δοκῶ μοι καὶ πάσας ἐκεῖ τὰς οὐρανίας δυνάμεις ἀγαλλισοθῆναι, τὸν Πατέρα τῶν φώτων ὀρώσας υἱὸν ἑαυτῷ φωτὸς μετὰ τινος εἰσποιοῦμενον ἀβρόχτου χαρᾶς· ἐπτά δὲ ἡμέρας παρὰ τῷ τετελεκότι μείνας, καὶ τῇ χάριτι στηριχθεὶς, καὶ τοῖς λογίοις καταρτισθεὶς, καὶ τῷ μυστηρίῳ τελειωθεὶς, οὕτως ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἤγετο, τοῦ εὐεργέτου τὴν δόξαν τοῖς ἀγνωστοῖν φανερώσων. Καὶ ὡσπερ ὁ Κύριος καὶ Υἱὸς τοῦ πατρικοῦ Πνεύματος πεπληρωμένος, τὸν Πατέρα δοξάσων ἐν αὐτῷ παρεγεγόνει, οὕτως ὁ πιστὸς ὄντως καὶ φρόνιμος ἰκέτης πλήρης τοῦ Κυρίου Πνεύματος ὢν, τὴν δόξαν ζητῶν ἤλθε τοῦ πέμψαντος αὐτὸν· πρῶτον μὲν τὸ οἰκίον τραῦμα, οἷα δὲ δοκιμώτατος ἰατρὸς θεραπεύων, τὴν πλάνην κατ' ὀλίγον διωρῆθητο τὴν

(α) Τὸ X. «μεγαλοφυῆς».

(β) Τὸ P. «ἀναίψας».

(γ) Τὸ X. «ἡγείται».

(δ) Τὸ P. «τελειότητος».

πατρικήν, οὐ σκληρότητι τοῦτον, ἐπεικεία δὲ μᾶλλον μετιών· καὶ πῆ μὲν αἰνιγματωδῶς, πῆ δὲ καὶ σαφῶς τὴν εὐτέλειαν τοῦ τῶν εἰδώλων σεβάσματος ἐλέγχων, ἤρέμα τούτῳ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης ὑπεδείκνυε τοῦ Χριστοῦ· ἐπεὶ δὲ τὸν νοῦν αὐτῷ ταῖς καθημεριναῖς ὁμιλίαις οὕτως ἐξεκρίμασεν, ὥς μήτε τοῖς θεοῖς ἐτι προσέχειν, μήτε δὲ βεβαίαν κεκτηθῆναι (α) τὴν διάθεσιν εἰς Χριστόν, οὐκ ἠμέλησε τοῦτον λοιπὸν ἢ ὑπεράγαθος Σοφία· προνοία δὲ κρείττονι τυφλὸς τις ἐξαπίνης χειραγωγούμενος, τῷ Παντολίοντι προσήει, καὶ τὴν λώβην ὑπεδείκνυε τῶν ὄψεων, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ θεραπείας μεγάλαις κατεδυσώπει τυχεῖν ταῖς φωναῖς· ὁ δὲ καλεῖ μὲν ἐπ' ὄψει τοῦ πατρὸς τὸν τυφλόν, τὸ ὄνομα δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ζωοποιουῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ τοὺς ἁκοτισμένους φωτίζοντος ἀδιακρίτως ἐπικαλεσάμενος, καὶ τύπον σταυροῦ κατὰ τῶν πεπηρωμένων πεποιηκῶς ὀφθαλμῶν, παραχρῆμα τοῦτον ἐδειξεν ὑγιῆ· καὶ ἀνακεκαθαρμένης αὐτῷ τῆς ἐπικειμένης ἀχλύος, τηλαυγῶς εἶδεν. Αὕτη γίνεται τῆς τελείας Εὐστοργίου πίστεως ἀφορμὴ τοῦτο τὸ θαῦμα καὶ τῷ ἰαθῆντι σωτηρίας παραίτιον κρείττονος γεγένηται· ἀμφὼ γὰρ αὐτοὺς ὁ μεγαλόφρων λαβῶν, πρὸς τὸν ἱερόν ἔθεε ποιμένα, καὶ τὸ σημεῖον ἐμφανίζει, καὶ τὴν πίστιν θριαμβεύει, καὶ ἐκθύμως αὐτὸν ἰκατεύοντας, τῆς οὐρανίας ἐκείνος ἀξιοῖ δωρεῆς. Τί τοῦτο τῆς ἀκροτάτης πίστεως; τί δὲ τῆς τῶν Ἀποστόλων δυνάμειος ὑφαίται; χρόνω μόνω τῆς ἀποστολικῆς οὗτος μεγαλοπρεπείας ἀπολείπεται, τοῖς ἔργοις ἐξισούμενος· καὶ τῷ μὴ σωματικαῖς ὄψεσιν ὠμληκῆναι Χριστῷ, τὸ δὲ οὐχ ὕφεισιν, προσθήκην δὲ μᾶλλον ἔχει μακαρισμοῦ· εἴπερ καὶ ὁ Κύριος τοὺς μὴ ἰδόντας αὐτόν, καὶ ἀληθῶς αὐτῷ πεπιστευκότας ὑπὲρ τοὺς ἰωρακότας ἐμακάρισεν. Ἐντεῦθεν κατευθύνεται μὲν ἡ ὁδὸς τῷ δικαίῳ πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ μαρτυρίου, ἀναλάμπει δὲ λαμπρότερον ἢ τοῦ Χριστοῦ δύναμις ἐν αὐτῷ· πάντα γὰρ ὁ πατήρ τὰ οἰκεία εἰδῶλα καθηρηκῶς, τελεία δὲ πιστεῖ, καὶ γνησίᾳ Χριστῷ προσθέμενος στοργῆ, ταχὺ πρὸς αὐτὸν μετίστη· ὁ δὲ τοὺς ἰκέτας μὲν ἠλευθερωκῶς, τὰ προσόντα δὲ πάντα τοῖς πένησιν ἐπιμεμερικῶς, καὶ ὅλον ἑαυτὸν ἀποδούς (β) τῷ Χριστῷ, πάσας νόσους ἀνθρώπων καὶ τὰς ἀνάτους οὐ χρυσοῦ οὐκ ἀργυρίου, οὐθ' ὄλως μισθοῦ τινος, ἀλλὰ δωρεῶν ἐν τῷ ὀνόματι περιδεύων ἰθεράπευεν Ἰησοῦ. Ἐντεῦθεν τοῖς ἰατροῖς ὁ φθόνος, ἐκ τοῦ φθόνου δὲ τὸ μῖσος, ἐκ τοῦ μίσους δὲ ἡ διαβολή, ἐξ αὐτῆς δὲ ὁ τύραννος ἀναφλεγείς, πρῶτον μὲν τὸν θεραπευμένον εἰσκαλεῖ τυφλόν, καὶ τὸν τῆς ἰάσεως αἴτιον, καὶ τὸν τρόπον πυνθάνεται τῆς θεραπείας· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔρνησατο, ἀλλ' ὠμολόγησεν ἰκεῖνος ὑπὸ Χριστοῦ μὲν, διὰ τῆς Παντο-

λίοντος δὲ θεραπευθῆναι χειρὸς, τῷ μὲν αὐτίκα ζημίαν ἐπάγει κεφαλκήν, ἀγεται δὲ λοιπὸν ὁ μακάριος εἰς κρίσιν, καὶ εἰσαγεται οὐχ ὡς κριθησόμενος, ἀλλ' ὡς καταδικάσων κατὰ κράτος τὸν πικρὸν ἀνταγωνιστὴν· εἰστέκει γὰρ τῷ ὀρωμένῳ μὲν κάλλει τῆς δόξης τὸ θέατρον ἰκλήτων, καὶ ὅλον πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφων τοῦ διαδόλου τὸ συνέδριον· τῷ ἀναστήματι δὲ τῆς ψυχῆς, καὶ τῷ ἀκαταπλήκτῳ τοῦ φρονήματος οὐ Μαξιμιανὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν σὺτῷ πατάσων καὶ θλίβων Σατάν. Ἡρώτον μὲν οὖν ἐκείνος, δεινός γάρ ἦν τις πανουργός, τὸ ἠδυφανές τοῦ τρόπου καὶ μελιχίον οἶόν τι δέλεαρ προτεινὼν ἦν τῷ ἀγωνιστῇ. Ἀκήκοα γάρ, ὦ Παντολέων, ἔλεγεν, οὐκ ἀξίας περὶ σοῦ φήμας τῆς τε κατὰ ψυχὴν παιδείας, καὶ τῆς κατὰ τὸ σῶμα παντάπασι ἀνοικείου ὠραιότητος· καὶ γὰρ, ἔρασαν, τὸν μέγαν Ἀσκληπιὸν καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ἠμεληθῆναι παρὰ σοί, ἐπὶ Χριστῷ δ' ἐκείνω, τῷ βιοθανεῖ βροτῷ, τὰς τῆς ψυχῆς ἐλπίδας σαλεύοντα, τοὺς τῶν μεγάλων θεραπέυσιν θεῶν ὕβριστάς· ἀλλ' ἐγὼ τὴν κατηγορίαν ἀπεσισάμην ὡς ψευδῆ· οἶδε γὰρ καὶ ὁ παρὰ τῶν ὁμοτέχνων καὶ τῶν γειτόνων φθόνος ἀνάπτειν ἐνίοτε κατὰ τοῦ εὐδοκίμου τοῦτον τὴν συκοφαντίαν· μὴ γὰρ τὴν ἡμετέραν ἠγνόησας διάθεσιν περὶ σέ; ἢ ἐπιλάθου τὴν εὐνοίαν, καὶ ὅσα πρῶτην παιδείας τῆς σῆς εἵνεκεν τῷ σῷ παρηγγέλλομεν καθηγεμόνι, ὥστε σε θάπτον ἀσκησόμενον καλῶς τὴν ἰατρικήν, εἰς τὸ ἡμέτερον στήναι πρόσωπον, τοῖς πρώτοις τῶν θεράπωντων ἐναριθμούμενον; καὶ νῦν τοῦγε ἐνεκεν προσκέκλησαι, ὥστε καὶ τὴν ὑπονοουμένην κατὰ σοῦ λοιδορίαν ἀπολογίαις εὐλόγοις ἀποτρέψασθαι, καὶ τοῖς μεγίστοις καὶ ζῶσι θεοῖς τὴν ὀφειλομένην ἀποδόντα τιμὴν, τῆς τε παρ' αὐτῶν εὐμενείας, καὶ τῆς ἡμετέρας φιλοφροσύνης κατατροφῆν.— Ἀλλὰ πῶς ἀγνοήμεν, ὦ Βασιλεῦ, ἔρη, τίς ἐστὶν ὁ ζῶν καὶ ἀληθῶς ὢν Θεός, εἰμὴ διὰ πείρας αὐτὸν τὸν νοῦν πληροφοροίημεν; δεῖν γὰρ οἶμαι τὸν συνέσιως μεταποιούμενον ἅπαντα μετὰ πληροφορίας δρῆν. μάλιστα δὲ χρῆναι τὸ σιβαζόμενον ἀσφαλῶς πεπεῖσθαι, ὡς ἐστὶ τῷ ὄντι Θεός, καὶ ὄντως ἀνευδοκίαστος αὐτῷ τῆν προσήκουσαν ἀναφέρειν τιμὴν· ὅσα γὰρ μείζων ἐστὶν ἔργων ἀπάντων ἢ περὶ τὸ θεῖον ὁσιότητος, τοσοῦτῳ μείζων ὁ κίνδυνος τοῦ ἀληθῶς μὲν Θεοῦ παραμελεῖν, τῷ μὴ ὄντι δὲ καρδίας προσκεῖσθαι διαθέσει· νῦν οὖν, ὦ Βασιλεῦ, ἀμφιβολίας μεταξὺ κειμένης, καὶ σοῦ μὲν τοὺς λεγομένους θεοὺς ὡς ἀληθινούς ὑφουκτος θεοὺς, ἐμοῦ δὲ τὸν Χριστὸν μόνον εἰδότος ὄντα Θεόν, εἰ κελεύεις, ἔργῳ καὶ πείρα τὴν ἐν τούτοις ἀλήθειαν ἐπισκεψώμεθα. Τίς οὖν ἢ πείρα; ἐλθέτω τάχος εἰς μέσον παραλυτικῶς ἐληθέτωσαν δὲ οἱ Ἰσραεῖς, καὶ πάντες οἱ νομιζόμενοι θεραπευταῖ τῶν θεῶν, καὶ ὧδε ἐγὼ τὸν Χριστὸν ἐπικαλούμενος ἱστηκα τὸν ἐμόν· ἐπικεκληθῆσιν δὲ καὶ αὐτοὶ τοὺς αἰστούς θεοὺς πρώτοις εὐτικῶς δὲ τῷ ὀνόματι ὁ ἀρρώστῳ φωνιάσει, Θεός οὗτος ζῶν,

(α) Τὸ Χ. « κεκτηθῆναι δύνασθαι ».

(β) Τὸ Χ. « θεός ».

καὶ μόνος προσκυνητὸς δηλαδὴ. Ἦρσε ταῦτα καὶ τῷ ἀδίκῳ Βασιλεῖ· ἔργον γὰρ τοῦτο τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ σοφίας καὶ δυνάμεως εἰς μέγιστην διατροπὴν τῶν πεπλανημένων· αὐτίκα τοίνυν εἰς μέσον παρηκτο παραλελυμένος ἀνὴρ, ἐπὶ κλίνης ὑπὸ τεττάρων ἐπαιρόμενος, παρησαν δὲ καὶ τῶν ματαίων θεῶν οἱ Ἱερεῖς· καὶ πάντες, ὃς μὲν τὸν Δία, ὃς δὲ τὸν Ἀπόλλω, ἄλλος τὸν Ἀσκληπιόν, καὶ ἄλλος ἄλλον ἐπεβοάτο φωνῇ· ὁ δὲ τὴν αὐτῶν ματαιοπονίαν ἐμειδία ὄρων· ἐπεὶ δὲ ἄλλος αὐτοῖς εἶχε τὰ τῆς ματαιότητος, ἀνατείνει τὸ ὄμμα μὲν ὁ μακάριος πρὸς οὐρανόν, τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενον ἐπικαλούμενος τοῦ Πατρὸς· συνανατείνει δὲ τὴν διάνοιαν, καὶ προσφύεται νοερῶς, εἰ Θέμις τοῦτο εἰπεῖν, τῶν ποδῶν ἐπειλημμένος Χριστοῦ· καὶ πρὸς τὸν ἀρρώστον εὐθέως ἐπιστραφεὶς, καὶ τῆς χειρὸς λαβόμενος, ἐν τῷ ὀνόματι, φησὶν, Ἰησοῦ χριστοῦ ἀνάστηθι, καὶ στηθὶ ἐπὶ τοὺς πόδας σου, καὶ ἔσο ὑγιὴς ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης· ἅμα τοίνυν τῷ τοῦ Ἁγίου παραγγέλματι, παντοδυνάμῳ χειρὶ στηριχθεὶς, καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἀναστὰς, ὡς τοῦ θαύματος! ἐνώπιον πάντων ἀλλόμενος ἀπῆει· τίς οὐκ ἐφριξεν ὄρων ταῦτα; τίς καρδίᾳ οὐκ ἠγαλλιᾶσατο πιστή; τίνας τῶν ἀσεβῶν οὐκ ἐπλημμέλησε καὶ κατεθραύσθη ψυχῇ; τοῦτο τὸ ἔργον οὐδὲν τοῦ κατὰ τὸν Ἥλιον ἀπολείπεται θαύματος· πλὴν ὅτι, ὁ μὲν εἰς δολιθρον, καὶ τῶν προφητῶν τῆς αἰσχύνῃς κόλασιν ἐνδικον τὴν ὑπερφυᾶ κάθοδον ἐχρήσατο τοῦ πυρός, ὁ δὲ τοῦ φιλανθρώπου Πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ πλήρης ὢν, εἰς σωτηρίαν αὐτοῦ τε τοῦ λαθέντος καὶ τῶν δι' αὐτοῦ Χριστῷ πεπιστευκότων, τῷ θαύματι τούτῳ συνεχρήσατο. Τοῦτο τῆς ἐν τῷ μεγάλῳ Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃ δυνάμει τῆς ἐξουσίας εἰπὼν τις ἐνέργημα οὐκ ἂν διαμάρτοι τῆς ἀληθείας· ἢ οὐ τοῖς αὐτοῖς ῥήμασι, τῇ αὐτῇ πίστει κακείνος, καὶ τῷ αὐτῷ Πνεύματι, τὸν ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ καθήμενον καὶ προσαιτουντα παραλελυμένον ἀνωρθώσατο; καὶ τῷ Ἰησοῦ ὀνόματι τὰς τε βάσεις αὐτοῦ στερεώσαντες καὶ τὰ σφυρὰ, οἰκείους βαίνειν ἀφήκαν ποσὶ; τοῦτο Μαξιμιανὸς ἰδὼν, κατασχύνεται μὲν, καὶ θαυμάζει, καὶ ταραττεται, καὶ σαλεύεται, καὶ τρόμος ἐπελάβετο αὐτόν· μένει γοῦν ὁμῶς Μαξιμιανός· μικρὸν γὰρ πρὸς τοὺς αὐτοῦ διστάσας θεοὺς, ἀνανήφει πάλιν ἀπὸ τῆς σώφρονος ἐκστάσεως, καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν αὐτοῦ λύτταν ἀκρατέστερον ἐκφέρεται καὶ πλανᾶται, ὡς οὐ τῇ Χριστοῦ δυνάμει, ἀλλὰ τῇ τῶν αὐτοῦ θεῶν ὁ παράλυτος ἐστερεώθη· διὰ τοι τοῦτο πάλιν ἐπ' ἀγῶνας μείζους τὸν κράτιστον ἀγωνιστὴν ἐκάλει· ἴδει γὰρ τὸν μὲν διὰ πάσης κατασχυνθῆναι πείρας, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ μείναντα κατεθραυσθῆναι Σατᾶν· τὸν δὲ διὰ πάσης βασάνου νικήσαντα στεφανωθῆναι, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ κηρυττόμενον μεγαλυνθῆναι Χριστόν· αὐθις γοῦν τὸν ἀγῶνα λαμπρότερον ἀνανεούμενον, οἰκτιρον, ἔφη, Παντολέον, τὴν ἀκμὴν, καὶ τὸ ἐπανθοῦν σοι κάλλος τῆς νεότητος, καὶ μὴ ἐνιδροῦσθαι θελήσης τῇ ματαίᾳ πεισμονῇ ταύτῃ, ἀλλὰ

προσελθὼν, ἐξευμένισαι τοὺς θεοὺς τιμαῖς καὶ σπονδαῖς, ἵνα σοὶ καὶ παρ' ἡμῶν μεγάλαὶ προστεθῶσι δωρεαὶ καὶ τιμαί, τοῦτο σαφῶς εἰδὼς, ὡς ἀπειθοῦντι, βάσανοι μὲν δρυμναί, καὶ χαλεπαὶ καὶ δειναί, θάνατος δὲ ὁ οἰκτιστός ἀπόκειται σοὶ. Ἄλλ' οὐκ ἀνηλεῶς, ὦ Μαξιμιανέ, φησί, περὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν διακείμενος, εἰς τοὺς δε τοὺς πόνους ἐμαυτὸν καθῆκα· οὐδὲ γὰρ οὕτω τοῦ σώφρονος ἀπώλισθον λογισμοῦ, ὡς τὸ χεῖρον τοῦ κρείττονος, ἢ τὸν θάνατον τῆς ζωῆς προτιμᾶν· οἶδα δὲ, καὶ σαφῶς οἶδα, ὡς ἐν μὲν τοῖς παρ' ὑμῶν προτεινομένοις θανάτοις (α) ἢ ἀληθῆς καὶ διηνεκῆς ἐγκέκρυπται ζωὴ καὶ χαρὰ, ἐν ταῖς φιλοτιμίαις δὲ καὶ δωρεαῖς, αἰώνιος θάνατος, καὶ ἢ τοῖς ἀσεβείαις ὀφειλομένη παρεδρεύει τιμωρία, ὅτι διὰ τῶν θλίψεων μὲν ἡμῖν, καὶ τῶν τοῦ σώματος δυσχερῶν ἢ πρὸς τὸν Χριστόν καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰσοδος παρασκευάζεται· διὰ τῆς παρ' ὑμῖν δὲ τρυφῆς, καὶ ὀλιγοχρονίου ἀπολαύσεως ἢ πρὸς τὸν ἄδην, καὶ τοὺς ἐκεῖ κολαζομένους δαίμονας, οὗς ὑμεῖς ὡς θεοὺς πλανώμεθοι σέβασθε, διανοίγεται καταγωγὴ· ὅσω οὖν πλείω καὶ δεινότερα κατὰ τοῦ ἡμετέρου σώματος ἐπινοήσεις, τοσοῦτω μᾶλλον εὐεργετήσεις τὴν ψυχὴν, καὶ μὴ βουλόμενος, τὰς καλλίστας αὐτῇ παρὰ τῷ ἐπουρανίῳ Βασιλεῖ προξενήσεις δωρεὰς καὶ τιμὰς.

Ταῦτα οὖν εἰδὼς, καὶ τὴν ἡμετέραν γνώμην ἐν τούτοις ἀσφαλῶς μένουσιν ἐξεπιστάμενος, πρόσθε, εἰ βούλει καὶ ἄλλην πείραν λαβεῖν, τῆς ἐν ἐμοὶ κεκρυμμένης ἰσχύος Χριστοῦ· τούτων εἰρημένων οὐκέτι καθεκτός ὁ χαλεπὸς τύραννος ἐκείνος ἦν· οὐκέτι κατασχεῖν ἑαυτὸν τῆς ὀργῆς οἶός τε ἦν, πᾶσαν δὲ τὴν ἐνδομουχοῦσαν αὐτῷ πρὸς μαιριονίαν κακομηχανίαν ἐνδοθεν ἀνακινῶν, καὶ πᾶσαν δὲ τὴν ὑπηρετουμένην αὐτῷ τάξιν ἐξωθεν βοαῖς ἀτάκτοις θράττων καὶ θορυβῶν· τοιοῦτος γὰρ ὁ τοῦ Διαβόλου ζῆλος, μίαν ἑαυτοῦ μόνην ἠγούμενος παραψυχὴν, τὸν θάνατον τοῦ ζηλουμένου· πάση μηχανῇ καὶ ἰσχύϊ πρὸς φόνον τοῦ Παντολέοντος ὠτρύνετο. Τίς οὐκ ἐφριξεν ἐκεῖ Βασιλέα θυμούμενον ὄρων; ἀρχοντάς τε καὶ δορυφόρους πάντας συμμανομένου σαυτῷ, δημίους πρὸς φόνον ἐξεπλιζομένους, μαχαίρας ἀκονουμένας, πῦρ ὑφαπτόμενον, λέβητας ζέοντας, μόλυβδον ἀναλυόμενον, τροχοὺς παρασκευαζομένους, θήρας ἀγρίους εὐτρεπιζομένους, καὶ γῆν καὶ θάλατταν καὶ πᾶν ὄργανον στρεβλωτήριον καὶ πᾶν τιμωρίας εἶδος καθ' ἑνὸς νεανίου κομιδῇ καὶ ἀπαλοῦ τὴν ἐξιν τοῦ σώματος ἐπινοούμενα καὶ ἐπαπειλούμενα; ἄρ' οὐκ εἰδείσατε καὶ αὐτοὶ περὶ τοῦ πρὸς ταῦτα πάντα διαγωνιέσθαι παρισκυσμένου; Ἄλλὰ θαρσεῖτε, οὐ γὰρ κατ' ἀνδρὸς ψιλοῦ μᾶλλον, ἢ κατὰ Χριστοῦ ὁ ἀγών· ὃς οὐ δι' ἑαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν οἰκείων αὐτοῦ πάντων

(α) Τὸ Χ. « θανάτοις καὶ θανατοῖς ».

νενίκηκε τὸν κόσμον, καὶ αἰεὶ νικᾷ· οὗτος οὐχ ἐνὶ τρόπῳ τὸ πανσθενὲς τῆς δυνάμεως ἐνδείκνυται, ἀλλὰ καὶ ταῖς κατὰ τῶν στοιχείων καινοτομίαις ἐνδοξάζεται, καὶ μάρτυς Ἡλίας τε καὶ Μωϋσῆς· ἀλλὰ καὶ ταῖς κατ' ἐχθρῶν νίκαις ὑψοῦται καὶ τροπαιοφορίαις, καὶ μάρτυς Ἰησοῦς, καὶ Δαβὶδ ὕστερον· ὁ αὐτὸς καὶ ταῖς ὑπὲρ ἀνθρώπων εὐεργεσίαις τέρπεται μάλιστα καὶ μεγαλύνεται, καὶ μάρτυρες οἱ Ἀπόστολοι· καὶ πρὸ αὐτῶν αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ τῶν θαυμασιῶν Θεός, ὅλην αὐτοῦ τὴν μετὰ τῶν ἀνθρώπων συναναστροφὴν ὑπόθεσιν εὐεργεσίας ἐναρτησάμενος· οὗτος καὶ ταῖς τῶν ἀθλοφόρων νίκαις ἐπαγάζεται, καὶ τοῖς αὐτῶν μέλεσιν ὡς οἰκείοις χρώμενος, καὶ συναγωνιζόμενος διὰ τὸ τῆς προαιρέσεως γνήσιον, καὶ τὴν τῆς καρδίας αὐτῶν ἐτοιμασίαν τροπαιοῦχους αὐτοὺς καὶ στεφανηφόρους ἀποτελεῖ νικητάς· ὁ αὐτὸς καὶ τῷ νῦν ἐπικινουμένῳ, εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα συνεισιῶν, καὶ ἀοράτῳ δυνάμει τούτῳ συναγωνιζόμενος, καὶ πάσης ὑπέρτερον ἀποδεικνύς τοῦ ἀνταγωνιστοῦ μηχανῆς, ἐν αὐτῷ μεγαλοπρεπέστατα δεδόξασται· ἀλλὰ καλὸν οὐκ εἶη κατ' εἶδος ἐκάστην βάσανον ὑπομῆσαι τῷ λόγῳ δι' ἐπιτομῆς, ὡς ἂν καὶ τοῦ ἀγωνιστοῦ τὴν περὶ (α) πάντα γενναϊότητα καὶ εὐστάθειαν, πολλῶν δὲ πλεον τοῦ ὑπερμαχοῦντος Θεοῦ, τὴν παντοδύναμον σίνεσωμεν δεξιάν.

Πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ ξύλου κρεμασθῆναι, καὶ σιδηροῖς δυνεῖσι ξασθῆναι, εἶτα λαμπάδας αὐτοῦ ταῖς πλευραῖς προσέταξε προσενεχθῆναι ἐπὶ πολὺ δε τιμωρουμένῳ, καὶ ἐκτενῶς τὸ ὄμμα πρὸς Κύριον ἐκτεταμένῳ καὶ τὴν ἀνωθεν ἐπικαλουμένῳ βοήθῃ, ἀθρόως αὐτῷ παρίστη Χριστός, Ἐρμολόου τὸ εἶδος ἐνδύς· παρίστη, τὸν μὲν θάρρος ἀναπιμπλῶν, καὶ τοὺς τοῦ σώματος μώλωπας ἰώμενος, τὸ δὲ πῦρ σθενύων, καὶ τοὺς δαημίους παραλύων· Γοητεῖαν δὲ τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια ὁ ἀληθὴς γόης· Μαξιμιανὸς ὑπονοῶν, ἠγωνίζετο νικᾶν· ὄθεν λίθῃτα σιδηροῦν μέγαν καλεῖται παραχθῆναι, ἐμβληθῆναι δὲ μόλυβδον, καὶ τοῦτον πολλῶν κατακαυθῆναι (β) πυρὶ βράζοντι δὲ ἐνθεῖναι τὸν ἀθλητὴν ἐν αὐτῷ· προσευχομένῳ τοίνυν πάλιν ὁ Κύριος τῷ αὐτῷ τμήματι παρίσταται, καὶ τῆς χειρὸς τούτου λαβόμενος, εὐθύμως συνεισῆμι· τί οὖν; τὸ πῦρ ἐσβέστη (γ) εἰθὺς, καὶ ὁ μόλυβδος ἐπάγη· ὁ δὲ ἀπήμαντος ἐστώς, λαμπρῶ τῆ φωνῆ ἐξωμολογεῖτο τῷ Σωτῆρι διαπορεῖται τούτοις ὁ τύραννος, καὶ ποῖον τρόπον περιέσται τοῦ Παντολέοντος διασκοπεῖτο· ὑποβληθεὶς οὖν, λίθον μὲν μέγαν κατὰ τοῦ τραχήλου δεσμεῖν, κατὰ τοῦ πελάγους δὲ τοῦτον ἀκοντίζειν παραγγέλλει· ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἐγκατέλειπεν αὐτὸν ὁ Κύριος· τὸν

(α) Τὸ P. ἔχει « πρὸς ».

(β) Τὸ X. « κατακαῖναι ».

(γ) Τὸ X. « ἐσβῆ ».

αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπιφανεῖς, τὸν λίθον μὲν οἷα φύλλον ἐπιπολάζειν τοῖς ὕδασι προσέταξε, τὸν αὐτοῦ δὲ δέσμιον χειραγωγῶν, ὡς τῆς ὑπερφουδῆς ἐκείνης καὶ ξένης ὁδηγίας· σωζόμενον κατήγεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς· ὡς τῶν θαυμασιῶν! ὡς τῶν καινοπρεπῶν τεράτων! Πέτρος μὲν ἐκεῖνος ὁ κορυφαῖος τῶν Ἰησοῦ Μαθητῶν, τὸν Κύριον καὶ διδάσκαλον ἐπὶ τῶν ὑδάτων πιζεύοντά πρὸς θεασάμενος, καὶ παρακαλέσας πρὸς αὐτὸν ἔλθειν καὶ ἐπιτραπίς, μόλις οὕτω κατετόλμησε τῆς ὑγρᾶς, ἵνα καὶ τὸν διαταγμὸν καὶ τὸν διὰ τούτου φόβον παρῶ.

Σὺ δὲ, ὦ τρισμακάριστε καὶ θαυμασιώτατε (α) τῶν ἀθλοφόρων, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ πελάγους αὐτὸς ὡς ἐπὶ ξηρᾶς ἀδιστακτως καὶ ἀφόβως περιπατεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸν προσδεδεμένον σοι βάρυν λίθον, οἷα πτερὸν ὄρνιθος ἐπισυρόμενος, οὐ τοῖς τότε μόνον ἀπίστοις καὶ ἀσεβειστάτοις τοῦ Χριστοῦ σου τὴν δύναμιν παρέδειξας, ἀλλὰ καὶ πάσαις ἐξῆς γενεαῖς τῶν ἀνθρώπων τῆς τε παντοδυναμίου δεξιᾶς καὶ τῆς σῆς μαρτύριον πίστεως τὸν λίθον ἐκεῖνον ἀνεστῆλωσας· τούτοις ὁ ἀνήμερος Θῆρ ἐκεῖνος ὑπερβαλλόντως κατανικηθεὶς, θῆρας ἀγρίους πολλοὺς καὶ δεινοὺς κατὰ τοῦ ἀθλοφόρου συναγείρει· ἀλλὰ καὶ οὕτως, αὐτοῦ μὲν ἡ ἤττα λαμπρῶ, τοῦ Χριστοῦ δὲ καὶ τῆς τοῦ Ἁγίου πίστεως ἡ νίκη περιφανεστάτη ἐνδείκνυται καὶ λαμπροτάτη· καὶ γὰρ ὁ τῆ θαλάσσης τῆς οἰκείας φύσεως πρότερον ἐντειλάμενος ἐπιλαθέσθαι, καὶ σώμάτων ἀντιτυπίαν καὶ βαρύτητα ἀκατάποτον ἐπὶ τῶν αὐτῆς νώτων ὀχεῖν, ἡ ὁ τοῖς κατὰ τὸν μέγαν ἐκεῖνον Δανιὴλ πάλαι λέουσιν ἐμφράξας τὰ χάσματα, ὥστε τῶν προφητικῶν μὴ ὀίγειν σαρκῶν, οὕτω καὶ νῦν τὰς κατὰ τοῦ μάρτυρος ἐπέσχε τῶν ἀτιθίσσων ὀρμάς, μᾶλλον δὲ οὐ τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἀγριότητα μένον ἐπιθάσσειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐλεγξιν πλείω τῆς τῶν ἀνθρώπων θηριωδίας καὶ ὠμότητος, φιλοστοργίαν τινὰ τούτοις ἐπὶ τοσοῦτον ὑπὲρ τοῦ οἰκείου θεράποντος ἀνήσειν, ὥστε περιπαθῶς αὐτῷ προσίναι καὶ προσκυνεῖν, καὶ ποῖον πρῶτον (β) τοὺς αὐτοῦ πόδας ἀσπάσασθαι διαμιλλασθαι πρὸς ἀλλήλα καὶ φιλονικεῖν· τίς οὖν οὐκ ἐξεπλάγη τὸ μέγα τοῦτο θεώματος ὀίσμη; τίνας οὐκ ἐτάκκασαν ἐνδοθῆν φρένες; τίνας οὐκ ἐξέστη καρδία, λείοντας ὄμοσθαι καὶ παρδάλαις ὄρωντας καὶ ἀρκτοὺς πίπτοντας ἐπὶ γῆς, καὶ πόδας ἱεροῦ παιδὸς περιλείχοντας; τίς οὕτως ἰδὼν, οὐ μεγάλη τῆ φωνῆ τὸν Χριστὸν ἀνύμνει, τὸν ποιοῦντα μεγάλα τε καὶ ἀνεξιχνίαστα, ἐνδοξά τε καὶ ἐξαιεῖα, κατὰ τὸ λόγιον, ὃν οὐκ ἔστιν ἀριθμός· ἀλλ' οὐδὲν τούτων εἰς αἰσθήσιν ἤγε Μαξιμιανόν, ζήλω δὲ πυρπολούμενος μανικῶ, τὰ τε θηρία, τὰ τε τῶν πιστευόντων πλήθη μαχαίραις ἐξεκέντησε· ψυχῆ

(α) Λείπει ἐκ τοῦ P. τὸ « καὶ θαυμασιώτατε ».

(β) Τὸ P. « τρόπῳ ».

γὰρ ὑπερβαλλόντως Θεοῦ ἀποστατήσασα, καὶ εἰς ἰσχυρὸν ἀπονοίας τῆς ἀκρας ὑπερηφανίας κατανήσασα, ἀνιάτα λοιπὸν ἀσεβεῖ, καὶ ἀναξία μετανοίας καὶ σωτηρίας γενομένη, εἰς ἰσχύτην θανάτου καὶ ἀπωλείας παρασκευάζεται καταστροφήν. Ἐντεῦθεν καθείργνυται μὲν ὁ μακάριος ἐν εἰρῇ, τροχὸς δὲ αὐτῷ παμμεγέθους ἐτοιμάζεται· ἐπεὶ δ' οὖν τὸ μηχανήμα κατέστη, εἰς τὸ θέατρον τοῦτον ἀνάγουσι, τὴν τε ἐαυτῶν ὕβριν καὶ τὴν δόξαν θεατρίζοντες τοῦ Χριστοῦ· ὡς μόνῳ γὰρ τῷ μαγγάνῳ τὸν δίκαιον προσεδεδεκότες ἐπικτακυλίειν ἰπειρῶντο, λύεται μὲν ἐξαπίνης ὁ ἅγιος, καὶ ἀοράτῳ τοῦ Ἱεραγίου σώζεται δεξιᾷ, κατακυλισθεὶς δὲ ὁ τροχός, τοὺς περὶ αὐτὸν διαπονουμένους πάντας ἀνείλεν ἀσεβεῖς· οὕτω γινώσκειται Κύριος κρίματα ποιῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν συλλαμβάνων τοὺς ἀμαρτωλοὺς· καὶ τὸν ὀρύσσοντα μὲν τῷ πλησίον βόθρον, ἐμβάλλειν οἶδεν εἰς αὐτόν, ῥύεσθαι δὲ ἐκ τοῦ πειρασμοῦ εὐσεβεῖς. Ἐντεῦθεν καὶ τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν Ἑρμόλαον· καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ Ἑρμιπκόν τε φημι καὶ Ἑρμοκράτην, γνωστὰ γίνεται τῷ Μαξιμιανῷ, οὗς μεταστειλάμενος ἐκείνος ἐπέειπε, ὡς τῆς ἀνοησίας! Θεοῦ μὲν ζῶντος ἀποστατεῖν, ξοάνοις δὲ νεκροῖς προστίθεσθαι τῶν δὲ μόνον εἰδέναι Θεὸν ἀνωμολογηκότων τὸν Χριστόν, ἄλλον δὲ μήτ' εἶναι, μήτε καταδέχεσθαι προσκυτεῖν δισχυρίζομένων, τοὺς μὲν ἐπὶ πλεῖον ὁ ἐναγῆς τιμωρησάμενος, πρῶτους διὰ ξίφους ἀνέπεμψε τῷ Χριστῷ (α)· μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ἱερομόρτυρα τοῦ Θεοῦ παῖδα μετακαλεσάμενος, καὶ πολλαῖς μὲν κολακίαις καὶ ὑποσχέσεσι δωριῶν, (β) πολλαῖς δὲ ἀπειλαῖς ἐκλύειν αὐτοῦ τὸν τόνον καὶ ἐκμοχλεύειν μηχανώμενος, ἐπειδὴ πανταχόθεν ἀνένδοτον καὶ πέτρας αὐτὸν κραταιώτερον εἶωρα, μάστιξιν ἐντόνως κατακισσάμενος, κεφαλικὴν ἀποφαίνεται τιμωρίαν κατ' αὐτοῦ.

Τοίνυν λαβίων τὴν ἀπόφασιν ὁ ἀθλοφόρος, καὶ ἀράτου μὲν χαρᾶς τὴν ψυχὴν, αἰνέσεως δὲ Θεοῦ τὸ στόμα πλησθεὶς, εἰς τὸν προκείμενον αὐτῷ τῆς ἀθλήσεως ἐξῆι τόπον· οὐ γινόμενος, θαυματουργεῖ τῶν προτέρων οὐκ ἔλαττεν· παῖσι μὲν γὰρ αὐτόν εἰς τῶν θυμῶν τῷ ξίφει κατὰ τοῦ τραχήλου, ἀντίστραπτε δὲ τὸ σιδήριον, ἥμισυ τούτου προσψάμενον. Τι οὖν; τρόμος λαμβάνει τοὺς φονευτὰς, πιστεύουσιν αὐτίκα Χριστῷ, προσπίπτουσι τῷ παιδί τοῦ Θεοῦ, αἴτουντες τῆς τόλμης τῆς εἰς αὐτόν· καὶ ὅς ἐτοιμῶς ἀφήσιν· καὶ οὐκ αὐτὸς συγχωρεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ Χριστοῦ τούτοις συγχώρησιν ἐξαιτεῖται, καὶ οὐ περὶ αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου ψυχῆς τε καὶ σώματος σωτηρίαν ἐξαιτεῖ· ἀλλὰ καὶ θεόθεν ῥηγγυμένης πρὸς αὐτόν ἀκούει φωνῆς, καὶ τῶν αἰ-

(α) Τὸ X. « τῷ Θεῷ ».

(β) Ἐλλείπει ἐκ τοῦ P. τὸ « καὶ πολλαῖς μὲν κολακίαις καὶ ὑποσχέσεσι δωριῶν ».

τουμένων τὴν πλήρωσιν εὐαγγελίζεται. Ναι δὴ καὶ τοῦ φιλανθρώπου τῆς ψυχῆς τρόπου, καὶ τῆς ἐλεήμονος περὶ πάντας διαθέσεως, οἷόν τι γέρας ἐξαιρετόν, τὴν μεγαλοπρεπῆ τοῦ ὀνόματος ἀνωθεν εἴληφεν ἀμοιβήν· καὶ τὸ μηκέτι Παντολίοντα τοῦτον, θεωνυμικῶς δὲ Παντελεήμονα πρὸς πάντων ὀνομακοθῆναι χρηματίζεται· καὶ οὕτως ἀποτέμνεται μὲν τὴν ἱερὰν κεφαλὴν, γάλα δὲ ἀντὶ αἵματος ἐρβυηκίνας φασίν· ἐνδειξις, οἶμα', τοῦτο καθαρότητος τῆς αὐτοῦ, καὶ φωτοφανείας τῆς ψυχῆς· καὶ ἰπρουργεῖται μὲν ἐντεῦθεν τὸ πανάγιον σῶμα πυρὶ, ἡ παντελεήμων δὲ καὶ τρισολβία ψυχῇ, τῶν οὐρανίων ἀνκπεπταμένων πυλῶν, πάσης δὲ χοροστασίας Ἁγγελῶν, πάσης δυνάμεως καὶ ταξιαρχίας νοερᾶς καὶ ὑπερκοσμίου προηγουμένων, ἐπομένων, δορυφορούντων, ὑμνούντων τε καὶ χορευόντων ἀπάντων, καὶ ὑπερφῶς εὐφραϊνομένων, καὶ τὴν πρὸς τὸν Πατέρα τῶν φώτων εἰσοδὸν ὁδοποιούντων καὶ δεξιουμένων, αὕτη χαρίσσα, ἑστεφανωμένη καὶ δεδοξασμένη τῷ νικοποιῷ καὶ βραβευτῇ παρίσθη Χριστῷ· τοιγαροῦν προσαγορεύω σε τὴν ἡγαπημένην τῷ ὄντως ἀγαπητῷ κεφαλῇν.

Χαῖρε τέκνον Θεοῦ Πατρὸς ἀμώμητον καὶ ἀμίαντον, μάρτυς Ἰησοῦ Χριστοῦ, γλυκύτατε (α), σοφώτατε καὶ πιστότατε, θεράπιον τοῦ Παρακλήτου δραστηκώτατε καὶ θερμώτατε. Χαίροις τὸ ἥδυσμα καὶ ἀγλάισμα τῶν θείων νόων, ὁ φίλτατος τοῖς Ἀποστόλοις καὶ τοῖς Ἁγίοις, αἰδισιμώτατος Προφήταις. — Ὁ τοῖς ἀκροτάτοις καὶ πρώτοις τῶν Ἀθλοφόρων ἰσοστάσιος, ὡς οὔτε τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὔτε σημείοις θείοις καὶ τέρασι, τὰ δευτερεῖά τινος ἀπενεγκάμενος. Χαῖρε, ὅτι μόνος ἐκ πάντων Ἁγίων (β) ἐτιμήθης τῇ θεωνυμίᾳ· μόνος παντελεήμων κατὰ φύσιν ὁ ὑμνούμενος Ἁγαθός, (γ) μόνος Παντελεήμων κατὰ μετουσίαν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν δηλαδὴ τῆς μιμήσεως πρὸς τοῦ φύσει παντελεήμονος ἀνηγορεύθης. Χαῖρε, ὅτι νενίκηκας τὸν κόσμον ἐν τῷ Χριστῷ, σιδήρον ἠμβλυνας, πῦρ ἐμάρανας, θάλασσαν ὑπέταξας, θῆρας ἠμέρωσας, τροχὸν ἐξουδένωσας, καὶ πᾶσαν τοῦ τυράννου κατήργησας μηχανήν· καὶ γῶν στεφανίτης παριστάμενος ἐν οὐρανοῖς τῷ Χριστῷ, μνήσθητι κόμου δέομαί σου καὶ ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι πᾶσαν νόσον ψυχῆς ὁμοῦ καὶ σώματος, περιέλε τὸν ὄνειδισμόν, περιέλε τὸ σκότος ἡμῶν, ὡς τοῦ μεγάλου καὶ ἀληθινοῦ καὶ πρώτου φωτός ἔγκονος πεφηνῶς ἐν αὐτῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν (δ)· Ὡς πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, ἅμα τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

(α) Ἐλλείπει ἐκ τοῦ X. « γλυκύτατε ». (β) Τὸ P. « ἀπάντων τῶν Ἁγίων ».

(γ) Ἐλλείπει ἐκ τοῦ P. τὰ ἑκτὸς τοῦ « οἷον ἐκ πάντων » μέχρι τοῦ « ἀγαθός ».

(δ) Τὸ P. « τῷ Χριστῷ Κυρίῳ ἡμῶν ».

ΕΤΕΡΟΝ ΕΓΚΩΜΙΟΝ

εἰς τὸν ἅγιον

ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ.

*Εἰ ὁ κόσμος ἔμελλε μιστῆ, γινώσκῃ
ὅτι ἡμεῖς πρῶτον ἡμῶν μερίσηκιν.
(Ιωάν. Καθ. ΙΕ'. 18).*

Καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα τὰ αἶτια, ὅπου στενοχωροῦν τὴν καρδίαν μου, παρακινοῦν τὴν γλῶσσαν νὰ τιμῶσω τὸν Παντελεήμονα καὶ μὲ ψιλοῦς λόγους αὐτόν, ὅπου ἐτίμησεν ἡ ἅγια Τριάς, ἰδόξασαν οἱ Ἄγγελοι, ἐστεφάνωσεν ὅλος ὁ οὐρανός· ὡσάν ὅπου ἐστάθη τὸ καύχημα τῶν Μαρτύρων, ὁ διαφεντευτής τῆς ὀρθοδοξίας, ἡ παρηγορία καὶ ἀναφυγὴ τῶν τότε καὶ νῦν Χριστιανῶν. Πολλὰ, λόγω, μοῦ βιάζουσι τὴν γλῶτταν νὰ κινηθῇ εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ τοιοῦτου μάρτυρος, καὶ τῆς νεότητός του τὸ ἄνθος, τὸ ὅποιον δὲν ἐφήρισεν, καὶ τὰ φρικτὰ καὶ πολλὰ μαρτύρια ὅπου ὑπέμεινε, καὶ ἡ ἀνυπόφορος ἀγριότης τοῦ τυράννου ἐκείνου, μὲ τὸν ὅποιον ἀντιπάλευσε. Μιμείται τὰ τέσσαρα ἐκείνα ζῶα ὅπου εἶδεν Ἰαζακίηλ (Καθ. Α'), τῶν ὁποίων αἱ πτέρυγες ἦσαν ἐκτεταμέναι εἰς τὰ ἄνω· τύπος τῶν μαρτυρικῶν ἀνδραγαθημάτων αἱ πτέρυγες ἄνω βλέπουσιν, ὅτι εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ αὐτὰς πέτονται, ἀπὸ τὸν ὅποιον οὐρανὸν καὶ λαμβάνουσι τὸν ἐπαινον. Ἠκούσει τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ οὗτος ὁ Μάρτυς, ὅπου ἐπρόσταξε τὸ θυσιαστήριόν του νὰ οἰκοδομηθῇ μὲ πέτρας ἀπελεκητάς, « οὐκ ἐπιθαλαίς ἐπ' αὐτῷ σίδηρον, λίθους ὀλοκλήρους οἰκοδομήσεις. » Θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ οἱ μάρτυρες, τὰ ἔργα, τὰ μαρτύρια, τὰ ἀνδραγαθήματα· οἱ λίθοι τοῦ μυστικῆς τούτου θυσιαστηρίου δὲν χρειάζονται ῥητορικὸν κάλαμον νὰ ἐγγίξῃ ἐπάνω τους· ἀτόφουθ, καθὼς ἐγιναν, οὕτω θέλουσι νὰ εὐρίσκωνται. Τὰ ἐπίπλαστα νενοθευμένον ἔχουσι τὸ κάλλος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὄχι εἰς τὸν Θεὸν φαίνονται εὐμορφα· κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν πρόσωπον γλύφονται οἱ λίθοι τῶν τάφων, ἐσωθεν εἶναι ἀπελέκητοι, ἀχρεῖοι, ὅτι καὶ ὅστια γυμνά περικλείουσιν ἀνθρώπων οὐτιδανῶν· διὰ τοῦτο ἄς μὴν ἐγγίξῃ σίδηρος, καὶ ὁ Θεὸς προσταξῇ, καὶ μάρτυρες δὲν τὸ θέλουσιν. Εὐγλωττία καὶ ἐξωτερικὸς ἐπαινος εἰς τὰ ὑπερφυθῆ ἔργα

τῶν Μαρτύρων δὲν χρειάζονται, μόνη ἡ ἀκτιστος Σοφία εἶναι ὀρεχτή νὰ τιμῶσῃ τοιοῦτους πιστοὺς δούλους· περιττός ὁ ἐπαινος τῶν συνδούλων· μέγαλον τοῦτο ἐμπόδιον διὰ νὰ κλείσῃ τὸ στόμα καθενός, ὅμως τολμηρὸν ἢ ἀγάπη, ἀπόκοτον ἢ εὐλαβία· καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι παράδοξον νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς μίαν ψιλὴν διήγησιν τῶν μεγάλων ἀνδραγαθημάτων τούτου τοῦ Μάρτυρος, καὶ μάλιστα ὅπου ἤξεύρω, ὅτι οὐδὲ τὸ πλάτος τούτου τοῦ οὐρανοῦ καὶ τό κάλλος δὲν σμικρύνεται, ἀνίσως καὶ παραμικρὸν χεῖρ τὸ περιγράψῃ ἐπάνω εἰς ἓνα χαρτί. Οἱ πολύτιμοι λίθοι δὲν μεταβάλλονται εἰς μόλυβδον, τριβόμενοι ἀπὸ χεῖρ ἐνός ἀχρείου τεχνίτου, οὐδὲ ἡ θάλασσα ἀποστρέφεται τὸ μικρὸν δέσιμον τῶν ποταμῶν· τὸ γνωρίζω πῶς ὅλοι οἱ κάλαμοι δὲν εἶναι ἐπιτήδειοι νὰ ζωγραφίζουσι Ἀλεξάνδρους, ὅμως εἶδα ἐπάνω εἰς λίθον μικρὸν δακτυλιδίου σώματα γιγάντων γεγραμμένα. Ἠξεύρω πῶς εἶναι τολμηρὸν, πῶς μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ βλέπῃ πινὰς τὸν Ἥλιον, μόνον τοῦτο οὐδὲ τὸ μικρὸν σκότος, οὔτε τὸ λεπτόν σύννεφον, οὐδὲ τὰς ἀναθυμιάσεις ἀποστρέφεται ὁ αὐτὸς Ἥλιος· ὡσάν ὅπου τοῦ δίδουν ἀφορμὴν νὰ γνωρίζουσι οἱ ἄνθρωποι τὴν λαμπρότητα τῶν ἀκτίνων του περισσότερον, ὄχι περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου εἶναι, ἀλλ' ἀπ' ἐκεῖνο ὅπου δὲν δύνανται νὰ γνωρίζουσι. Λοιπὸν μιμῶμαι καὶ γὰρ σήμερον τὸν ἄερα, ὅπου δὲν κρύπτει τὸ φῶς ὅπου τοῦ χαρίζει ὁ Ἥλιος, ἀλλὰ τὸ διασπέρνει εἰς τὴν γῆν· ἀποτολμῶ νὰ φανερῶσω τὸν ἔλεον καὶ τὴν χάριν τούτου τοῦ πάντας ἐλεούντος, καὶ ζῶντος καὶ μετὰ θάνατον. Ἀνίσως καὶ ἦτον συγχωρημένον νὰ στολίσω μὲ ἐξωτερικοὺς ἐπαινοὺς ἐκείνους ὅπου στολίζουν τὰ προαιρετικὰ καὶ ἰδικὰ τους ἔργα, ἤθελα εἶπῃ σήμερον καὶ διὰ τοῦτον τὸν Μεγαλομάρτυρα, πῶς ὄχι μόνον τὰ ἔργα του εἶναι ἀξιέπαινα, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρὶς ἀξιοθαύμαστος. Καὶ τίς δὲν ἤξεύρει, ὅτι ἡ Νικομήδεια ἐστάθη ἡ πρώτη πόλις ἀνάμεσα εἰς τὰς ἄλλας, ὅπου καυχᾶται καὶ σεμνύνεται ἡ Βιθυνία; τίς δὲν τὸ ἤκουσεν, ὅτι αὐτὴν τὴν πόλιν ὄχι μόνον ἐστόλισε μὲ εὐκρασίαν ἄερος ἢ φύσις, μὲ λιμένας λαμπροὺς, μὲ πλουσιότητα τῶν ἀναγκαίων, καὶ μὲ ὅσων ἄλλην καρποφορίαν καυχᾶται ὁ Νεῖλος πῶς στολίζει τὴν Αἴγυπτον; ἀλλὰ καὶ οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς αὐτὴν ἐδιάλεξαν διὰ ὕψος τῆς ἰδικῆς των μεγαλειότητος· — ἐξωτερικὰ ταῦτα τὰ προτερήματα τῆς Νικομηδείας· — τὸ μεγαλῆτερον, διὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἦναι περιβόητος, εἶναι τοῦτο, πῶς ἐστάθη μήτηρ τῶν Μαρτύρων, καὶ ἐγέννησε πολλοὺς, καὶ ἀκόμη ἔχει ἐν ταῖς ἀγκάλας τῆς ὡς θησαυροὺς. Ὅθεν θέλεις ἰδῆ τὸ πρόσωπόν τῆς ὅπου νὰ λάμπῃ ὄχι ἀπὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐπίπλαστον κάλλος, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ αἷμα τῶν Μαρτύρων, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαινετὴ, ὄχι ἀπὸ γλώσσας ῥητόρων, ὅπου διὰ φιλοπροσωπίαν κρύπτουν πολλάκις τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐπαινείται καθεκάστην καὶ ἀνομιμνήσκεται ἀπὸ αὐτὴν τὴν Νύμφην τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ὀρθοδόξων,

ὡσάν ὅπου δὲν ἀνατέλλει ἡμέρα νὰ μὴ τὴν λαμπρύνουν μάρτυρικὰ αἵμα-
τα τῆς Νικομηδείας. Πλὴν ἀνάμεσα εἰς ὄλους ἔχει λαμπρότερον, ὡσάν ὁ
οὐρανὸς τὸν Ἥλιον ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἄλλους ἀστέρας, τὸν Παντελεήμο-
να. Τοῦτον, ὅπου καὶ ἐγέννησε καὶ ἀνέθρεψε, καὶ καυχᾶται περισσότερον
εἰς τὸν τάφον αὐτοῦ καὶ τὰ μάρτύρια, παρὰ εἰς τὰ βασιλικά παλάτια.
Δὲν πρέπει, λέγω, νὰ ἐξοδεύεται ὁ καιρὸς τῆς ἑορτῆς τῶν μαρτύρων εἰς
τοὺς ἐπαίνους τῶν προγόνων τους· κατ' ἄλλον τρόπον, ὁ πατὴρ τούτου
Εὐστόργιος, καὶ ἡ μήτηρ του Εὐδούλη, ἧτις ἦτον ἐξ ἀρχῆς εὐσεβής· ὁ δὲ
πατὴρ δὲν ἐχρειάσθη ἄλλον ὁδηγὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν εὐσεβείαν, παρὰ
τὴν διδασκαλίαν καὶ παρακίνησιν τοῦ υἱοῦ, διὰ νὰ ἦναι ὁ Παντελεήμων
ὄχι μόνον εὐργέτης εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἴδιον πατέρα, ὄχι
μόνον ἰατρός τῶν σωμάτων, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον καὶ τῶν ψυχῶν, καὶ αὐ-
τὸ ἦτον ἡ ἀρχὴ τῆς αἰτίας τοῦ μαρτυρίου του, ἡ συμπαθητικὴ γνώμη
καὶ ὁ πολλὸς ἔλεος, ὅπου ἔδειχνεν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς· ἀπὸ αὐτὴν παρακι-
νούμενος, εὕρισκε μέσα εἰς τὸν δρόμον νέον πληγωμένον ἀπὸ ὄχενδραν,
καὶ παντάπασι νεκρὸν, ἐπικαλεῖται τὸ παντοδύναμον ὄνομα τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταφρονήσας Ἱπποκράτους καὶ Γαληνοῦ τοὺς ὁ-
ρους καὶ ἰατρικὰ, καὶ παρευθὺς ἀνίσταται ὁ νεκρός· βλέπει ἡμέραν ἀνα-
στάσεως ψυχῆς καὶ σώματος· γνωρίζει, μανθάνει καὶ τὴν εὐσεβείαν,
καὶ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· γίνεται
κῆρυξ καὶ τῆς παραδόξου ἰατρείας καὶ τῆς εὐσεβείας τοῦ Παντε-
λεήμονος. Φθάνει τὸ θαῦμα ἕως εἰς τὰ ὦτα τοῦ Μαξιμιανοῦ βασι-
λέως, ἐκείνου τοῦ ὀνομαστοῦ κατὰ τὴν ἀσείβειαν, καὶ περιβοήτου κατὰ
τὴν εἰδωλολατρείαν, καὶ παρευθὺς προσκαλεῖ τὸν Παντελεήμονα. Ἐρχε-
ται αὐτὸς ὁ καλὸς νέος μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ προθυμίας, ἀρματω-
μένος ὄχι μὲ ὄπλα σιδηρᾶ, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀμαχον δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ. Ἄλλ' ὦ Θεέ! καὶ πῶς νὰ ἐβλεπα ἐκεῖνο τὸ φρικτὸν καὶ ἀξιοθί-
ατον θέαμα, ἐκείνην τὴν ἀξιάκουστον πάλην, ὅπου ἐγένεν ἐκείνην τὴν ὥραν
ἀνάμεσα εἰς βασιλέα καὶ δούλον; — εἶπα βασιλέα κατὰ τὴν κοινὴν συνή-
θειαν, ὄχι βασιλεὺς ὁ Μαξιμιανός, ἀλλὰ τύραννος, καὶ τῶν τυράννων ὁ
φρικωδέστατος, τοῦ διαβόλου ἡ μάχαιρα, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερον, ὁ τάφος
καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ, τῶν χριστιανῶν ὁ ἀδυσώπητος διώκτης. —
Μὲ τοιοῦτον αἰμοδόρον λύκον, μὲ λυσσασμένον λέοντα, συνομιλεῖ, πα-
λεύει ἕνα πρόβατον τοῦ Χριστοῦ μου γυμνόν, ἀσθενές. Ἡ περικεφαλαία
του δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ πίστις ἢ μάχαιρα, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ
ἐπάνω εἰς ὅλα ὁ Σταυρός. Ἀρχίζει ὁ Μαξιμιανός τὸν πόλεμον μὲ γλυ-
κοὺς λόγους, μὲ ἀπατηλοὺς τρόπους, λέγων. Ἀκούω, Παντελέων, πῶς
πιστεύεις εἰς Θεόν, τὸν ὁποῖον ἡ βασιλεία μου οὔτε τὸν δέχεται οὔτε τὸν
θέλει, καὶ διὰ τοῦτο σοῦ ἔπρεπε ταύτην τὴν ὥραν νὰ σοῦ χωρίσω τὴν

ζωὴν μὲ ἕνα δριμύτατον θάνατον, ἀλλὰ λυποῦμαι τὴν νεότητά σου,
σπλαγχνίζομαι τὸ κάλλος σου, προβλέπω εἰς τὸ κοινὸν ὄφελος, ὅπερ δε-
δοκεῖ ἡ ἰατρικὴ σου, καὶ σοῦ δίδω καιρὸν νὰ συλλογισθῆς τὸ καλόν σου, σὲ
συμβουλεύω νὰ προσκυνήσῃς τοὺς θεοὺς, οὓς προσκυνεῖ ἕνας βασιλεὺς ὡς
ἐμέ· καὶ δι' αὐτὴν τὴν ὑπακοὴν θέλω ἀνοίξει τοὺς θησαυροὺς μου νὰ σὲ
πλουτίσω τόσον, ὥστε ὅπου νὰ μὴν ἔχῃς ἄλλον πλούσιον ἀνώτερόν σου,
ἀλλὰ νὰ ἦσαι πρῶτος ὄχι μόνον εἰς τοὺς πλουσίους, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς
ἀξιωματικούς τῆς βασιλείας μου. Βλέπεις τούτους ὅπου στέκονται εἰς τὰ
δεξιὰ μου; πόσους ἰδρωτὰς ἐξώδευσαν! πόσους κινδύνους ὑπέμειναν διὰ
νὰ ἀνέβουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀξίαν! πλὴν ἀπὸ ἐσένα δὲν ζητῶ κανένα τίτιον;
ἀλλὰ μόνον θυσίαν νὰ κάμῃς εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ παρευθὺς νὰ ἦσαι πρῶ-
τος ἀνάμεσα εἰς τοὺς μεγιστᾶνας.

Δὲν τὸν ἄφησεν ὁ Παντολέων νὰ χαρῆ εἰς πολλὴν ὥραν τῆς καλακείας
του τοὺς φαρμακεροὺς λόγους, ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα θερμανθεὶς τῇ χάριτι τοῦ
παναγίου Πνεύματος, παρήρσια λέγει. Ἐγὼ, βασιλεῦ, Θεὸν Οὐρανοῦ
καὶ γῆς δημιουργὸν προσκυνῶ καὶ πιστεύω· τοὺς δὲ θεοὺς σου, ὡς ἔργα
χειρῶν ἀνθρώπων, καταφρονῶ, ἀποπτύω ὡς κωφὰ καὶ ἀναίσθητα ξόανα·
ἀλλὰ καὶ ἐσὶν, βασιλεῦ, σπλαγχνίζομαι, ἔλεῶ πῶς ἐμωράνθης τόσον
νὰ καταφρονῆς βασιλέα οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ νὰ προσκυνῆς δαιμόνια· σὲ
ταλανίζω πῶς φαντάζεσαι μὲ λόγους· κολακευτικούς νὰ πλανήσῃς πλά-
σμα Θεοῦ· νὰ προσκυνήσῃ ξόανα· θησαυροὺς μου τάξεις, πράγματα φθαρ-
τὰ καὶ πρόσκαιρα, διὰ νὰ μὲ ὑστερήσῃς ἀπὸ τὰ αἰώνια· μὲ τιμαῖς καὶ δό-
ξαις πρόσκαιραις σπουδάξεις νὰ μὲ ὑστερήσῃς ἀπὸ τὴν μακαρίαν δόξαν
τῶν δικαίων, τῆς ὁποίας ὄλος αὐτὸς ὁ κόσμος δὲν εἶναι ἀντάξιος· τί δῶρα,
τί χαρίσματα εἶναι αὐτὰ, ὦ βασιλεῦ, ὅπου μὲ ὑπόσχεται, διὰ νὰ μὲ ὑστε-
ρήσῃς ἀπὸ τὰ μεγαλῆτερα καὶ αἰώνια; τάξαι μου ἂν ἔχῃς ἄλλον οὐρανόν,
ὡσάν ἐτούτον, ἄλλον παράδεισον, ὡσάν ἐκείνον ὅπου ἐλπίζω, καὶ οὐδέ τί-
τε δὲν θέλεις μὲ ἰδεῖ νὰ κλίνω εἰς τὸ θέλημα σου· ὄχι! μὴ γένοιτο, Χριστέ
Βασιλεῦ, πλάστα καὶ εὐεργέτα τοῦ κόσμου, καὶ ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ δούλου
σου, νὰ ἀρνηθῶ ἐγὼ ποτὲ τὸ ὄνομά σου! ὄχι διὰ πλοῦτη, ὄχι διὰ φιλίαν
βασιλέως γῆνιου, ὄχι διὰ δόξαν καὶ τιμὴν, ἀλλ' οὐδέ δι' ὄλον αὐτὸν τὸν
οὐρανόν, δι' ὄλον αὐτὸν τὸν παράδεισον. Λοιπόν, ὦ βασιλεῦ, μὴ ἀργοπο-
ρῆς, φύλαξον αὐτὰς τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὰ πλοῦτη διὰ νὰ τιμήσῃς αὐτοὺς
τοὺς πλανημένους ὅπου εἶναι τριγύρω σου· καὶ δι' ἐμένα ἐτοίμασαι τι-
μωρητικὰ ὄργανα· ἄς ἀκονισθοῦν τὰ ξίφη, ἄς ἀναρθῇ ἡ κάμινος, ἄς
ἀναλυθῇ ὁ μόλυβδος, ἄς λυθοῦν τὰ θηρία, οἱ λέοντες, ἄς εὐτρεπισθῇ ὁ
τροχός· ἐτοιμὸς εἶμαι εἰς πάντα μετὰ πολλῆς χαρᾶς διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ
γλυκυτάτου μου Ἰησοῦ· ἐτοιμὸς εἶμαι νὰ ἀναλυθῶ μέσα εἰς τὸ πῦρ, νὰ
γίνω τροφή τῶν λεόντων, νὰ διαχωρισθῶ ἀπὸ τὰ ξίφη, νὰ σπέρω τὸ

αίμά μου εἰς ὄλην αὐτὴν τὴν γῆν διὰ τὴν ἀγάπην ἐκείνου τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὅπου δὲν ἐλυπήθη νὰ χύσῃ τὸ αἷμά του ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν διὰ τὴν ἀγάπην τὴν ἰδικὴν μου. Ἀκόμη δὲν εἶχε τελειώσει αὐτοὺς τοὺς λόγους τῆς εὐσεβείας ὁ Παντολέων, καὶ παρευθὺς ἀναβράζει ἀπὸ τὸν θυμὸν ὁ βασιλεὺς, ἀφρίζει τὸ στόμα, τρίζει τοὺς ὀδόντας, μκίνεται, φωνάζει ποῦ οἱ δῆμιοι; ποῦ τὰ τιμωρητικὰ ὄργανα; καὶ παρευθὺς ἤθελες ἰδῆ τόσους λύκους ὅπου ὤρμησαν κατὰ τοῦ Παντελεήμονος, ἄλλος τὸν τύπτει εἰς τὸ στόμα μὲ λίθους, ἄλλος τὸν γυμνώνει, ἄλλος τὸν σπρίφει ὀπίσω τὰς χεῖρας, ἄλλος τὰς δένει ἀπλώνεται εἰς τὴν γῆν, ραβδίζεται τόσον, ὅσον νὰ πάρῃ ἀνασασμὸν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸν θυμὸν, ἔπειτα κρεμάζεται ἀπὸ τοὺς πόδας, ξισχίζεται τὴν σάρκα μὲ ὄνυχας σιδηροῦς, κατακαίεται μὲ λαμπάδας, καὶ τοιοῦτης λογιῆς ἡμιθανῆς, καταξισχισμῆνος ὅλος, καίμενος μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ μυελοῦ, ρίπτεται μέσα εἰς σκοτεινοτάτην φυλακὴν. Ἡλπιζὼν ὁ Μαξιμιανός, ὅτι ὁ Παντολέων ἔδωκε τέλος· πλέον δὲν εἶναι ἐλπίς οὔτε διὰ ζωὴν, οὔτε διὰ νὰ δοκιμάσῃ ἄλλο μαρτύριον, ἀλλ' ὅταν ἤκουσε μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὅτι ὁ Παντελεήμων ὄχι μόνον ζῆ, ἀλλὰ οὐδὲ κανένα σημάδι ἔχει τῶν προτερινῶν πληγῶν, ὅλος ὑγιής, ὅλος λαμπρὸς, χαρούμενος ψάλλει καὶ ὑμνεῖ τὸν Θεὸν μέσα εἰς τὴν φυλακὴν, πάλιν ἐξάπτεται ἀπὸ τὸν θυμὸν, πάλιν φροντίδες, πάλιν μέριμναι τοῦ ταραττοῦσι τὴν καρδίαν, συλλογίζεται, συμβουλευέται μὲ ποῖον τρόπον νὰ νικήσῃ τὸν ἀνίκητον. Μόλις τὸν σοφίζει ὁ πατὴρ τοῦ διαβόλου νὰ ἀναλύσῃ μολυβδὸν, καὶ νὰ ρίψῃ μέσα τὸν Μάρτυρα· ἐτοιμάζεται τὸ χάλκωμα, ἀνάπτει τὸ πῦρ, ἀναβράζει ὁ μολυβδὸς, εὐγάζεται ἀπὸ τὴν φυλακὴν ὁ Παντελεήμων, ἔρχεται χαρούμενος ὡς νὰ ἐπήγαιεν εἰς νομφικὴν πιαστάδα, δεσμεύεται χεῖρας καὶ πόδας, ρίπτεται μέσα εἰς ἐκείνον τὸν μολυβδὸν, προσμένει ὁ τύραννος ἢ βασιλεὺς νὰ ἀκούσῃ ὅτι ὁ Παντελεήμων ἀνέλωσεν ἀπὸ τὸ πῦρ, δὲν τοῦ ἀπέμεινεν ὄχι κρέας, ἀλλ' οὐδὲ κόκκαλον, καὶ μανθάνει ὅτι οὐδὲ τρίχα τοῦ Παντελεήμονος δὲν ἐβλάσθη ἀπὸ ἐκείνον τὸν ἀναβρασμὸν μολυβδὸν, ἀλλὰ πάλιν ὑγιής, ἐλεύθερος ἀπὸ τὰ δεσμά, ἀπὸ κάθε πόνον, ἀναπαύεται μέσα εἰς τὸ χάλκωμα τοῦ βρασμένου μολυβδου, ὡσὲν νὰ ἦτον ἐπάνω εἰς ῥόδα. Τοῦτο τὸ φοβερὸν ἀκουσμα πληγώνει πλείοτερον τὴν καρδίαν τοῦ τυράννου, παρὰ τὸ μολύβι τὸν Μάρτυρα. Καὶ πάλιν προστάζει νὰ τοῦ δεθῇ λίθος μέγας εἰς τὸν τράχηλον καὶ νὰ ριφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν· ἐδέθη ὁ λίθος, ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸ πέλαγος ὁ Μάρτυς, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν εὐρίσκεται εἰς τὸ περιγιάλι ὑγιής, ἐλεύθερος, περιπατῶν χαρούμενος, ὡσὲν νὰ ἐπήγαιεν εἰς περιδιάβασιν· πάλιν δεσμεύεται, καὶ ρίπτεται εἰς τὰ στόματα τῶν λέοντων, καὶ ἄλλων πολλῶν θηρίων, καὶ τότε ἐγνώρισαν πολλοὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶναι ἀγριώτερος ἀπὸ τὰς ἀσπίδας καὶ λέοντας· ἐπειδὴ ἡμερῶ-

τερα ἐφάνησαν ἐκεῖνα εἰς τὸ μαρτυρικὸν ἐκεῖνο καὶ πολυάθλον σῶμα· ὅθεν ἀντὶς νὰ τὸ ξισχίσουν τὸ ἐπροσκύνησαν καθὼς πρὸ τῆς παρακοῆς τὸν πρωτόπλαστον· καὶ ὁ Μαξιμιανός ἀντὶς νὰ ἔλθῃ εἰς αἰσθησιν, ἀντὶς νὰ γνωρίσῃ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ, ἐτοιμάζει τροχοὺς ἑστολισμένους μὲ πολλὰ ξίφη καὶ κεπτερά σιδηρα, δεσμεύει ἐπάνω εἰς ἐκεῖνα τὸν Μάρτυρα, ἀνεβάζει τοὺς τροχοὺς εἰς ἓνα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀφίνει τοὺς τροχοὺς νὰ ἔλθουν εἰς τὸ κάτω μέρος, οἱ ὅποιοι καταβαίνοντες μὲ τόσῃ βίαν, τοὺς λίθους καὶ τὰ δένδρα ἐσύντριψαν, τὸ δὲ ἀδαμάντινον ἐκεῖνο σῶμα παντελῶς δὲν ἐβλάψαν· καὶ μόνον νὰ ἀκούῃ τις τοιαυτὰ φοβερά μαρτύρια τοῦ ραγίζεται ἡ καρδία, πολλῶ μᾶλλον νὰ τὰ ἰδῇ· ὁ δὲ Μαξιμιανός καὶ ἐβλεπε καὶ ἐπραττεν, ἀλλὰ τετυφλωμένος παντάπασιν ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν του τὸν Διάβολον, οὔτε εἰς αἰσθησιν ἤλθεν, οὔτε ἐφριξε τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ νὰ ἐκουράσθῃ μὲ τὸ νὰ ἀπέκαμιν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐφευρίσκη καὶ νὰ τεχνεύηται τιμωρητικὰ ὄργανα, προστάζει τελευταῖον νὰ κοπῇ ἡ κεφαλὴ τοῦ Παντελεήμονος μὲ τὸ ξίφος. Ἔρχεται ὁ δῆμιος, κτυπᾷ μὲ τὸ σπαθί, καὶ ἀντὶς νὰ κόψῃ τὸν ἀδαμάντινον ἐκείνον λαιμὸν, λυγίζει τὸ σπαθί ὡσὲν μολύβι· πιστεύει εἰς τὸν Χριστὸν ὁ σφαγεὺς, καὶ ἄλλοι πολλοὶ συνακόλουθοί του στρατιῶται· τοὺς στηρίζει εἰς τὴν ἀγίαν πίστιν ὁ Μάρτυς, ἔπειτα κλίνει μόνος του τὴν κεφαλὴν κατὰ μίμησιν τοῦ ἡγαπημένου του Δισπότου, καὶ τότε ἀντὶς νὰ εὐγάλη αἷμα ἔτριξε γάλα, καὶ εὐθὺς χωρίζεται ἡ παναγία του ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα. Τοιοῦτον φρικτὸν καὶ φοβερὸν ἐστάθη τὸ μαρτύριον τοῦ Μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος, ὄχι καθὼς ὁ λόγος τὸ ἐπαράστησε μὲ τόσῃ συντομίαν, ἀλλὰ κατὰ πολλὰ ἄσυγκρίτως φρικωδέστερον καὶ τρομερώτερον, τὸ ὅποιον νὰ διήγηθῃ γλῶσσα ἀνθρώπινος ἀδυνατεῖ, καὶ ὁ νοῦς νὰ τὸ χωρέσῃ τῶν ἀνθρώπων δὲν δύναται· τόσον φοβερά, τόσον ὑπὲρ φύσιν ἐστάθησαν ἐκεῖνα τὰ φοβερά μαρτύρια· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐπερίγραψαν εἰς πλάτος πολλοὶ ἀξιόπιστοι ἄνδρες, διὰ τοῦτο ἐγὼ ἐσιώπησα, καὶ μόνον τοῦτο ἤθελα νὰ ἐνθυμηθοῦν, ὅσοι ἐορτάζουν σήμερον τοῦτον τὸν ἅγιον, πόση χαρὰ ἐπεριχύθη εἰς τὰς καρδίας ἐκείνων τῶν χριστιανῶν ὅπου εὐρέθησαν τότε, ὅταν εἶδαν ἀντὶς δι' αἷμα νὰ τρέχῃ γάλα ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σῶμα· πόσην παρηγορίαν ἔλαβαν ὅταν εἶδαν τὴν ἐλαίαν ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν ἐδέθη ὁ ἅγιος, ἥτις παρευθὺς ἐγέννησε καρπούς· ἀνεκδιήγητος ἐκείνη ἡ χάρις, καθὼς καὶ τὰ θαύματα καὶ αἱ ἰατρεῖαι ψυχῶν καὶ σωμάτων, ὅπου μετὰ ταῦτα ἔτρεξαν ἀπὸ ἐκείνον τὸν πανσεβάσμιον τάφον τοῦ Μάρτυρος.

Αὐτὰ ὅλα ἐγὼ τὰ ἀποσιωπῶ, καὶ τοῦτο μόνον ἐπιθυμῶ νὰ ἐρωτήσω τοὺς πανηγυρίζοντας σήμερον τοῦτον τὸν ἀήττητον Μάρτυρα· τάχα δὲν ὀρέγεται ἡ καρδία των νὰ τιμῆσουν καὶ αὐτοὶ μὲ κανένα σημάδι εὐλαβείας τοῦτον, ὅπου ἐτίμησε τόσον ἡ ἅγια Τριάς, ὥστε ὅπου τὸν εἶδεξεν παν-

τοδύναμον ὄχι μόνον κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Μαξιμιανοῦ, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Διαβόλου; ὅθεν καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἐφάνησαν ἀνενέργητα ἔμπροσθεν τοῦ Παντελεήμονος, ἔπαυσε τὸ πῦρ τὴν φυσικὴν του καυστικὴν δύναμιν, ἡ γῆ τὴν βαρύτητα, ἡ θάλασσα τὴν ὑγρότητα, καὶ τὰ θηρία τὴν ἀγριότητα ἔμπροστὰ εἰς τὸν Παντελεήμονα· ὅθεν οὔτε τὸ πῦρ τὸν ἔκαυσε, οὔτε ἡ θάλασσα τὸν ἐπνιξεν, οὔτε τὸ βάρος τῆς γῆς ἐβάρυνεν, οὔτε ἀγριότης τῶν θηρίων, οὔτε λεόντων ὀδόντες κατέφαγον, ἀλλὰ πάντα τὰ στοιχεῖα, κρύπτοντα τὴν φυσικὴν τους ἐνεργότητα, ὡς βασιλέα προσεκύνησαν, ὡς παντοδυνάμῳ ὑπετάγησαν, ὡς στρατιώτην καὶ φίλον πιστὸν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἐτίμησαν· λοιπὸν νὰ φανῶμεν ἡμεῖς ἀναισθητότεροι καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀψυχα καὶ ἀναίσθητα στοιχεῖα; νὰ φανῶμεν ἀγριώτεροι τῶν θηρίων; νὰ μὴ τιμῆσωμεν ἐκεῖνον, ὃν ἐτίμησαν οἱ δράκοντες, καὶ μάλιστα ὅπου αὐτὸς ἐτίμησεν, ἐδόξασεν, ἐπλάτυνεν, ἐστερέωσε τὴν ὀρθόδοξον πίστιν; τοῦτο ποῖος νόμος τὸ συγχωρεῖ; ποῖα λογικὴ ψυχὴ τὸ παραδέχεται; οὐδεμίαν ἐλπίζω, οὐδὲ ἀπὸ τοῦς ὀρθοδόξους οὐδένας. λοιπὸν ἄς τὸν τιμῆσωμεν, ἀγκαλιὰ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει· ἄς τοῦ δοξάσωμεν τὴν ἡμέραν τῆς πανηγύρεως, καὶ μὴ ὅπου αὐτὸς πανηγυρίζει, χαίρεται, δοξάζεται ἀνάμεσα εἰς τοὺς χοροὺς τῶν πρωτοτόκων· ἀλλὰ διὰ νὰ παραστήσωμεν καὶ μὲ τὸ ἔργον, ὅτι εἴμεθα συγγενεῖς τῶν Μαρτύρων, πιστεύομεν εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι· πιστεύομεν πῶς πρεσβεύουσιν ὑπὲρ ἡμῶν οἱ Μάρτυρες· ἄς τοὺς τιμῆσωμεν ὄχι σήμερον μόνον καὶ τὴν ἐρχομένην ἑορτὴν, ἀλλὰ καὶ αὔριον καὶ πάντοτε καθὼς παραγγέλλει τὸ χρυσοῦν στόμα τοῦ Ἰωάννου « οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ τῶν ἡμερῶν μόνον αἱ τῶν μαρτύρων ἑορταί, ἀλλ' ἐν τῇ γνώμῃ τῶν ἐπιτελούντων κρίνονται »· ὥστε ἂν μιμηθῆς τὰ ἔργα τοῦ Μάρτυρος, τὴν ὑπομονὴν, τὴν καρτερίαν, ἐτίμησες τὸν Μάρτυρα. « τιμὴ Μάρτυρος, μίμησις Μάρτυρος, λέγει ὁ διδάσκαλος, (τομ. 6. εἰς τοὺς Μάρτυρας) »· καὶ βεβαίῳ τὸν λόγον του ἐκ τοῦ ἐναντίου, « ὡσπερ οἱ τὰ φαῦλα πράττοντες καὶ ἐν ἑορταῖς ἀνέορτοι εἰσὶ (δὲν ἔχουσιν ἑορτὴν ποτε οἱ ἁμαρτωλοὶ), τὸν ἴδιον τρόπον οἱ ἐνάρετοι, καὶ πανηγύρεως οὐκ οὔσης, ἑορτὴν ἐπιτελοῦσι »· διότι εἰς τὴν καθαρὰν καρδίαν φαίνεται ἡ ἑορτὴ, καὶ ὄχι εἰς τὰ ἐξωτερικὰ σχήματα· τοῦτος εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἀληθινῆς τιμῆς τῶν Μαρτύρων.

Τοῦτο σημεῖον ἑορτῆς, ἡ μίμησις τῆς ὑπομονῆς τοῦ Μάρτυρος. Εὐρίσκειται καὶ τῶρα Μαξιμιανός· ἀκόμη τὰ εἰδῶλα τῶν παθῶν παντελῶς δὲν ἐσυντρίφθησαν· ἀκόμη τὸ πένταθλον, εἰς τὸ ὁποῖον ἠνδραγάθησεν ὁ Παντελεήμων, μένει ἀόρατος ὁ τύραννος, διὰ τοῦτο φοβερώτερος, ζητεῖ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς σημεῖα ἐκείνης τῆς παλαιᾶς εἰδωλολατρίας τῶν Ἑλλήνων· διὰ τοῦτο τοὺς παρακινεῖ εἰς φαγοπότια, εἰς χοροὺς, μίθαις, ἀσελγείαις,

καὶ ἄλλα μύρια, διὰ τὰ ὁποῖα μαρτυρεῖ ὁ Θεολόγος (λόγῳ δ'), ὅτι εἶναι ἑλληνικά. « Μηδὲ συναυλαῖς καὶ κρότοις ἀσχημονεῖωσαν· οὗτος γὰρ Ἑλληνικῆς ἱερομηνίας ὁ νόμος ». Ἄλλος Μαξιμιανός ὁ Κόσμος, ἀναγκάζει καὶ αὐτὸς τοὺς πανηγυριστὰς νὰ βλέπουν ὄχι εἰς τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ, νὰ προσέχουν ὄχι εἰς ἐκεῖνα ὅπου ζητεῖ ἡ ἡμέρα τῶν Μαρτύρων, ἀλλὰ εἰς τὴν συνήθειαν τὴν ἰδικήν του· ὁ νόμος τοῦ Χριστοῦ προστάζει νὰ ἑορτάζωμεν « μὴ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εὐκρινείας καὶ ἀληθείας » (Α' Κορινθ. Ε'. 8)· ἡ συνήθεια τοῦ Κόσμου θέλει τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς νὰ μὴ καθάρσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν του, ἀλλὰ τὰ ἐνδύματα· νὰ μὴ θρίψῃ τὴν ψυχὴν μὲ εὐποιίας πενήτων, ἀλλὰ τὸ σῶμα· νὰ μὴ νικήσῃ τὰ πάθη, ἀλλὰ τὰ πάθη τὴν ψυχὴν· νὰ μὴ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν μὲ ἀγρυπνίαις, μὲ προσευχαῖς, μὲ ἐλεημοσύναις, ἀλλὰ τὸν διάβολον μὲ τὰς ὀρέξεις τοῦ σώματός του, μὲ τὰ θελήματα τοῦ μεγάλου ἐχθροῦ τῆς σαρκός. Αὐτοὶ εἶναι οἱ Μαξιμιανοί, αὐτὰ εἶναι ὅπου μᾶς προστάζουν εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, καὶ φαίνονται πῶς εἶναι μικρὰ τὰ προστάγματα τους καὶ ἀδύνατα· φαίνεται αὐτὸ τὸ πένταθλον, ὅπου στένει εἰς τὴν ἑορτὴν ὁ Διάβολος, πῶς δὲν ἔχει δύναμιν, διότι τοῦ λείπουν αἱ μάστιγες, αἱ φυλακαί, τὰ θηρία, οἱ λέοντες, οἱ πνιγμοί, οἱ τροχοί, τὰ κοπτέρᾳ ξίφη, ὁ ἀναλελυμένος μόλυβδος, καὶ ὅσα ἄλλα ἐδοκίμασεν ὁ Παντολέων, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο μυρίων κολάσεων ἀξιοὶ οἱ πανηγυρίζοντες, ὅτι καὶ χωρὶς αὐτὰ τὰ μαρτύρια, χωρὶς αὐτὰ τὰ φόβητρα, ὑπακούουσιν εἰς τὸν τύραννον ἄλλος μὲ ἄλλον τρόπον, καὶ ἄλλος μὲ ἄλλον· πλὴν οἱ περισσότεροι, διὰ νὰ μὴν εἶπω ὅλοι, ὑπακούουσι, καὶ ἀνίσως δὲν κλίνουσι γόνυ εἰς τὰ εἰδῶλα, ἀλλ' εἰς τὰ πάθη τῶν εἰδῶλων βέβαια κλίνουσι· δὲν προσκυνοῦσι τὸ εἰδῶλον τῆς Ἀφροδίτης, ἀλλ' εἰς τὸ πάθος εὐρίσκονται· τοῦ Διονύσου τὸ εἰδῶλον λείπει, ἀλλὰ τὰ ἔργα μένουσι· παράξενος ὁ λόγος, ἀλλὰ τὰ ἔργα μαρτυροῦσι τὴν ἀλήθειαν· ποῖον εἶχασιν ἐπιστάτην καὶ θεὸν οἱ εἰδωλολάτραι εἰς τοὺς χοροὺς καὶ εἰς τὰ τύμπανα, εἰς τὰ τραγῳδία καὶ εἰς τὰ παλαίσματα παρὰ τὸν Διόνυσον; μὲ τέτοια ἔργα ἐώρταζον τὰ ἀθλά του, μὲ τοιαῦτα καὶ οἱ χριστιανοὶ τοὺς ἰδικούς των Μάρτυρας· καὶ ποῖα ἀκοή τὸ παραδέχεται, ὅτι χριστιανικῶς ἑορτάζομεν; τίς δὲν τὸ ὁμολογεῖ ὅτι Ἰουδαϊκῶς καὶ Ἑλληνικῶς πανηγυρίζομεν; καὶ τούτῃ εἶναι ἡ τιμὴ ὅπου ἤλθες νὰ δώσης εἰς τὸν Μάρτυρα; αὐτὴ εἶναι ἡ εὐχαριστία τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν, νὰ τοῦ τιμήσῃς τὴν ἑορτὴν μὲ μέθην; ἄνθρωπε, ἔλθε εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, μάθε ἀπὸ τοὺς μεγαλητέρους σου πῶς τιμῶνται οἱ μάρτυρες, πῶς γίνονται αἱ ἑορταί· « ἐλευθερωθῶμεν παντὸς μολυσμοῦ σαρκός καὶ πνεύματος » σοῦ παραγγέλλει ὁ γρηγόρος νοῦς (λόγῳ δ')· νιψώμεθα καὶ παραστήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς θυσίαν ζῶσαν,

ἀγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ· νικήσωμεν διὰ ἐκείνους ὅπου ἐνίκησάν· ἄς μαρτυρήσωμεν τῇ ἀληθείᾳ διὰ τοὺς μάρτυρας· τοῦτο ἄς χαρίσωμεν καὶ εἰς αὐτοὺς, τὸ νὰ γενῶμεν καὶ ἡμεῖς νικηταί, ν' ἀντισταθῶμεν εἰς τοὺς ἀφανεῖς ἐχθροὺς καὶ τυράννους, καὶ μάλιστα εἰς τὸν ἐσωτερικὸν πόλεμον· ὑπέμεινεν ὁ Παντελεήμων τὰ θηρία, νίκητον καὶ σὺ τὸν θυμόν· ἐκεῖνος τὸ ξίφος, ἐσὺ τὴν γλῶσσαν· ἐκεῖνος τὸ πῦρ, σὺ τὴν ἡδονήν· δὲν ἐφοβήθη ἐκεῖνος οὐδὲν ἀπὸ ὅσα τοῦ ἐπρόβαλεν ὁ τύραννος, καὶ σὺ μὴ προσκυνήσης τὴν εἰκόνα τὴν χρυσοῦν, μηδὲ διὰ χρεῖαν κλίνης γόνυ τῇ Βάαλ· ἐν φοβηθῶμεν μόνον, « τὸ φοβηθῆναι τι Θεοῦ πλέον, καὶ καθυδρίσαι τὴν εἰκόνα διὰ κακίας » (ἐκ τοῦ Θεολ.)· κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἀνίσως πανηγυρίζωμεν, ἡ ἑορτὴ ἐγένετο κατὰ Χριστόν, ἐτιμήσαμεν τὸν Μάρτυρα· εἰ δὲ, διὰ νὰ ξεφαντώσωμεν πρόσκαιρα, ἢ διὰ νὰ κάμωμεν χάριν εἰς τὰς ὀρέξεις τοῦ σώματος, οὔτε ὁ τόπος, οὔτε ὁ καιρὸς ἀρμόζου· ὁ καιρὸς τῆς πανηγύρεως δὲν εἶναι καιρὸς τρυφῆς, δὲν εἶναι ἡμέρα ἀναπαύσεως, διότι δὲν φέρει εἰς τὴν μνήμην τρυφᾶς καὶ ξεφαντώματα, ἀλλὰ μάλιστα πείνας, δίψας, σφαγᾶς, πνιγμοὺς καυσίματα, καὶ ἄλλα φρικτὰ καὶ τρομερὰ ἀνδραγαθήματα, καὶ τί ἀρμόζου· ταῦτα μὲ ἐκεῖνα; εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπῃ τινὰς τὸν ἀδελφόν του μέσα εἰς τὸ πῦρ νὰ καίεται, καὶ ἐκεῖνος νὰ χορεύῃ; ἐκεῖνου τὸ αἷμα νὰ χύνεται, τὰ κρέατα νὰ κόπτονται, καὶ ἐσὺ νὰ τραγῶδῃς; καὶ μάλιστα ὅλα ἐκεῖνα ὅπου ὑπομένει ὁ ἀδελφός σου, νὰ ἦναι διὰ κέρδος, διὰ τιμὴν, διὰ ἐλευθερίαν ἰδικήν σου; οὐδὲ ὁ τόπος δὲν ἀρμόζει μὲ αὐτὰ ὅπου τολμοῦσιν οἱ τωρινοὶ πανηγυρισταί· ὁ τόπος εἶναι τόπος προσευχῆς, τόπος κατανύξεως, ὄχι τόπος χαρᾶς· λιμὴν τῆς ψυχῆς, καὶ ὄχι ναυάγιον· τόπος ἐμπορίας πνευματικῆς, ὄχι τόπος πραγματείας σαρκικῆς. Βλέπεις πῶς οὐδὲ ὁ τόπος, οὐδὲ ἡ ἡμέρα, οὐδὲ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ τὸ πάλασμα τῶν Μαρτύρων συμφωνοῦσι μὲ ταῖς ἑορταῖς ὅπου ἑορτάζομεν ἡμεῖς; ὅλα ἀνάρμοστα, καὶ ἀνάξια τῆς ἑορτῆς· ὅθεν φωνάζει ὁ γρηγόριος νοθς· « οὐ ταῦτα παρ' ἡμῶν αἰτοῦσιν οἱ Μάρτυρες ».

Λοιπὸν ἄς μὴν ἑορτάζωμεν τὰ ἅγια μὲ τὰ ἀκάθαρτα, « μὴ τὰ ὑψηλά ταπεινῶς, μὴ ἀτίμως τὰ τίμια, μὴ ἰχοϊκῶς τὰ τοῦ Πνεύματος »· πανηγυρίζει καὶ ὁ Ἰουδαῖος, ἀλλὰ κατὰ τὸ γράμμα· ἑορτάζει καὶ ὁ Ἕλληνας, ἀλλ' ὡς ἀρέσκει τοῖς δαίμοσιν· ἀλλ' ἡμεῖς καθὼς ὅλα μας εἶναι ἅγια, καὶ τὰ ἔργα, καὶ οἱ λόγοι, καὶ τὰ περιπατήματα, καὶ τὰ ἐνδύματα, τέτοιας λογῆς καὶ τὰ πανηγύρια, καὶ αὐτὰ πνευματικὰ νὰ γίνωνται, καὶ ὄχι σαρκικά· διὰ τοῦτο μὲ ὕμνους, μὲ δοξολογίας, μὲ ἀναγνώσεις προφητικῶν λόγων, εὐαγγελικῶν διδαχῶν· Λοιπὸν, ὅσοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ γνήσιοι, ἄς ζήσωμεν κατὰ Χριστόν. Ὅσοι τέκνα φωτός, τὰ τοῦ φωτός ἄς ζητήσωμεν. Ὅσοι φιλομάρτυρες, τοὺς Μάρτυρας ἄς τιμήσωμεν. Ὅσοι ἀπὸ τὰ ἅγια ἐκεῖνα αἵματα, τὰ μαρτυρικὰ καταγόμεθα, ἄς τι-

μήσωμεν τῶν προγόνων τὴν πανήγυριν· ἄς δοξάσωμεν τῶν προπατόρων μας τὰ παλαίσματα· ἄς φανῶμεν συγγενεῖς ἐκείνων καὶ ἀπόγονοι, ὄχι μόνον κατὰ τὴν γενεαλογίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ ἔργα, κατὰ τὴν ὑπομονὴν εἰς τοὺς πειρασμοὺς, κατὰ τὴν ἀνδρείαν εἰς τοὺς πνευματικοὺς πολέμους, κατὰ τὴν θερμὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἀγαπήσαντα ἡμᾶς Θεόν, κατὰ τὸ ἀσπονδὸν μίσος πρὸς τὸν διάβολον. Ἀνέστησαν, ἐναντιώθησαν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν οἱ προγονοὶ μας μέχρις αἵματος; καὶ ἡμεῖς· κατετρόπωσαν ἐκεῖνοι τυράννους; καὶ ἡμεῖς τὰ πάθη· κατεφρόνησαν ἐκεῖνοι καὶ νεότητος ἄνθος, καὶ πλοῦτη, καὶ τιμᾶς; καὶ ἡμεῖς. Καὶ πρὸς τί τέλος; διὰ νὰ ἀξιωθῶμεν τῆς μερίδος ἐκείνων, διὰ νὰ μᾶς δεχθοῦν εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς, διὰ νὰ μὴ σταθοῦν χωρὶς τὰ τέκνα καὶ χωρὶς τὰ παιδιά εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως· ἀλλ' ὅλοι ὁμοῦ νὰ εὐρεθῶμεν εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου· ὅλοι ν' ἀξιωθῶμεν τοῦ φωτός ἐκείνου, τῆς λαμπρότητος, τῆς ἀκτίστου καὶ ἀνεσπίρου, τῆς μακαρίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος, τὴν ὁποίαν καὶ πιστεύομεν, καὶ λατρεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν καρδίᾳ· καὶ στόματι καὶ ψυχῇ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· τῇ πρεσβείᾳ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος· χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων! Ἀμήν.

Σημείωσις. ἐν τῷ κατὰ τὸ ἀγιώνυμον ὄρος ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Ῥωσικοῦ εὐρίσκεται καὶ ἡ τιμὴ Κάρκ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.

ΤΕΛΟΣ.

